

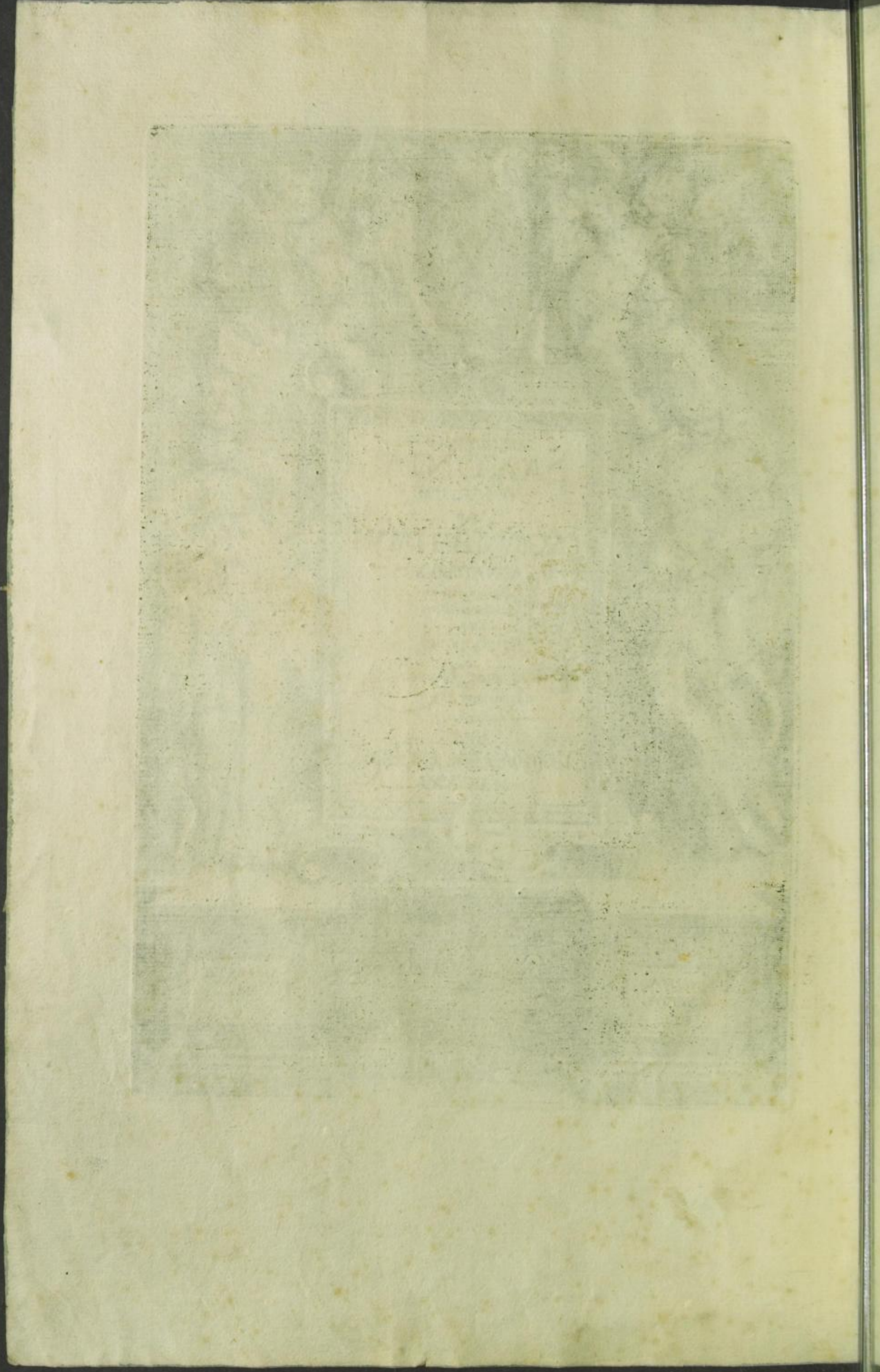
H. Sax. C
16

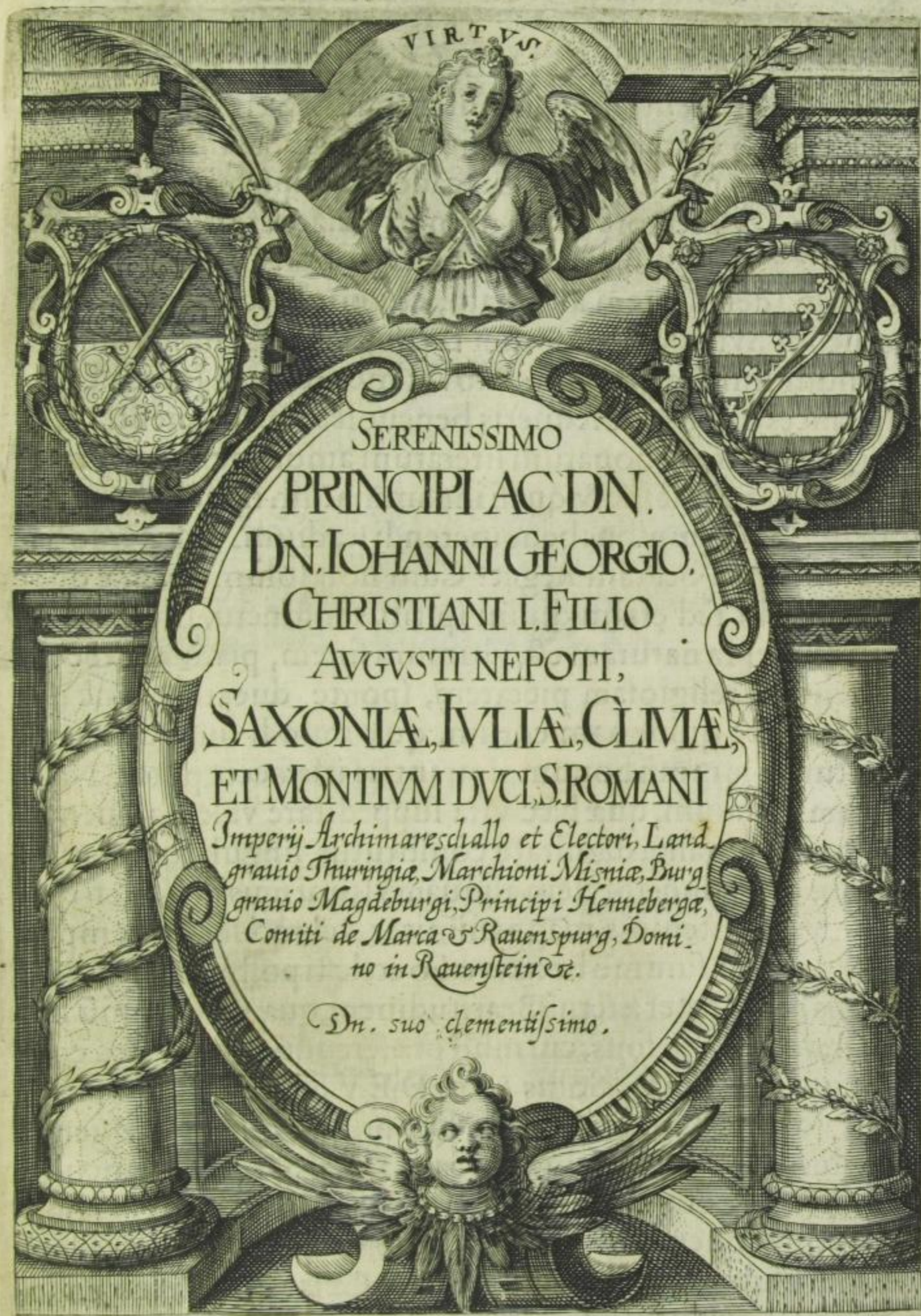
~~Hist: Sax: 4⁸ 53~~

H. J. J. J. J. P. 18

Comptat 1.22. 4.4.30. Anst.
1714.

ERENISSIME ELECTOR, Domine clementissime, meditati mihi Serenissimos Electores & Illustrissimos Duces Saxoniae, à Friderico I. bellicoso, Academiae Lipsensis conditore, Electore à Sigismundo Caesare creato 1423. originem ducentes, vnus occurris, quem Patronum desiderem, defensorem assumam, cui hoc Eiconographicum Saxonicum Systema, maiorum tuorum, libentissime adscribam, humilime consecrem. Movet me multum incredibilis, qua artifices omnes prosequeris beneuolentia, & clementia, allicit etiam perpetuus bonarum literarum amor, denique vt omittam caetera, attrahit me & quasi inflammatum rapit indetessum tuum de bonis omnibus bene merendi studium. Quis ergo Serenitatem tuam beatam neget? Cum non solum naturae quaedam bonitate, sed etiam diuini spiritus instinctu, singulari ad illum, qui supra naturam est, vltimum finem, piam nempe religionem, & religiosam pietatem, sponte ducaris? Sane nec mundus, nec quidquam eorum, quae mundi sunt, desiderijs animi tui ad summum bonum aspirantis satisfacere potest. Nam in eorum omnium, quae haec vita suppeditare valet, affluentia maxima Electoraliq; dignitate constitutus, singularum natura inspecta, quaecunq; speciem aliquam vltimi finis praeseferre videntur, vel contemnis magnanimiter, vel moderate complecteris, & omnia summo bono, verbo caelesti postpones, nihil diligis finaliter, praeter aeternam Beatitudinem, quae vere omnium hominum vltimus est finis, cui nihil praefendum, imò nec conferendum esse ducis. Solus certe DEVS, neglectis diuitijs, spretis voluptatibus, contemtis honoribus, aliisque id genus posthabitis omnibus, solus inquam DEVS, tibi ante oculos mentis semper obuersatur, cui pie seruis, cui ministras per opera virtutum, quem honoras, Rempublicam *εὐσεβῶς καὶ δικαίως* administrando, subdito pacifice regendo, S. Caesar: Majest: colendo, *ἑτεροδιδασκαλίαν* expurgando, alterius principatum vel regnum non appetendo, hostes repellendo, Iustitiae munia fideliter exequendo, imò omnium actionum, omnium cogitationum tuarum scopus & obiectum est solus Deus. Praeterea de virtute in virtutem quotidie pergens, semper te ipso melior efficeris, &
quan-

quantum in corpore fas est, in lumine verbi cœlestis lucem verissimam, id est, perennem diuinæ claritatem essentiæ contemplaris. Et licet hic obscure per fidem in ænigmate per speciem, quem concupiscit anima tua, videas: tamen hoc ipsum magnæ vigor est mentis, ibi figere constanter desiderium, quo nequeas adhuc inferre conspectum. Denique illa, quæ fidem complebunt, spem perficient, charitatē coronabunt, intellectū illustrabunt, voluntatis rectitudinem stabilient, illa, illa, tibi in votis sunt præcipua, ad illa desideras, sicut Cervus desiderat ad fontē aquarum. Quare SERENISSIME ELECTOR, Domine clementissime Te meritò beatum prædicauerim, cum omnia illa, quæ verè beatum Principem reddunt, aut re ipsa iam possideas, aut spe certissima exspectes. Vale Princeps optime, viue valeq; longum, carus Deo, acceptus patriæ, & exoptatus genti tuæ. Viue Ecclesiæ nutritius, viue Scholarum Pater & incrementum, viue ornamentum omnium bonorum, viue Imperij columen & emolumentum. Flore feliciter, Augustæ Vindellicorum, Calend. Octobr. M D C XX,

Serenit. T.

Humilimus Seruus

VVolfgangus Kilian,
Ciuis & Glyptes Au-
gustanus.

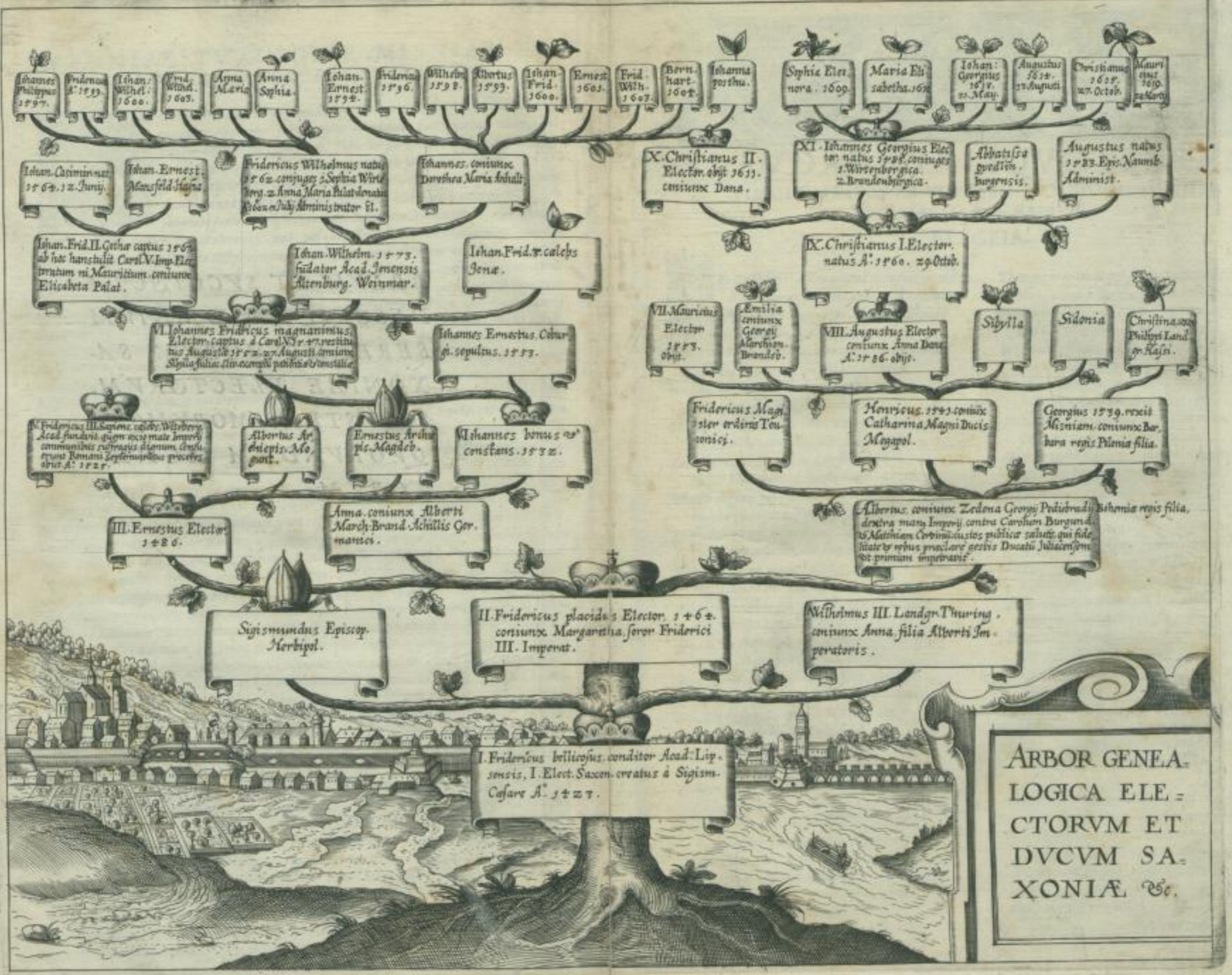

SAXONIAE, TVRINGIAE, MISNIAE, TV-
MVLTVARIA DESCRIPTIVNCVLA.

SA X O N I A E, ab eo tempore, quo Romani Imperij dignitate, iure ac maiestate Germanis parta, inter Prouincias fuit, uariam diuersos in tractus diuisionem reperimus. Superior pars, non longè ab ipso ad Imperiale fastigium euecti Germanici nominis primordio, axiomate ex inferiori parte in superiorem translato, ut Principatum terra seu Ducatum quem uocant comprehenderet, obtinuit. Ac ceteri quidem, uel eidem superiori parti adscripti Principes, Saxonum Ducum titulo, alijs appellationibus suffectis, dudum iam etatem abstinent: uel qui inferiori portioni dominantur, non diu ante eam tempestatem, Saxonia Westphalorum, & Angriuariorum Ducum uocabulis uti perseuerarunt, qua tempestate genuinus, de quo hic agimus, terra Saxonia, in superiori eius parte situs Principatus, cum solennibus VIIuirum Casari eligendo, Magistrorumq; Sacri Imperij Equitum appellationib. atque officijs, ad Tyrigetarum & Mysorum Principes est delatus. Quibus porro VIIuiralis hic SAXONIAE Ducatus finibus circumscribatur, ab ijs facile animaduerti potest, qui, eadem, in uniuersum superiori Saxonum parte, Misniam ipsam, Voilandia seu Nariscorum tractum eum, qui rectius hodie orientabilibus Mysis accenseri à quibusdam scribitur, Turingiam, uniuersum, qua Saxonibus colitur, Hercynij nemoris solum, Principatum denique quem Anhaltinum dicunt (ut ceteros uel prophana uel ecclesiastica ditionis Procerum, uel minori estimatione dominatus praetergrediamur) contineri norunt. Ex celebris tamen earum gentium historici descriptione diuisa inter Ernestum & Albertum, Friderici II. Placidi, secundi è Mysis, Cæs. creatoris VIIuiri solos tunc è tota stirpe superstites filios paterna hereditatis, apparet, Saxonicum, de quo hic loquimur Principatum ipsum, è 17. circiter, Turingicum è 60. Misnensem è 44. Urbibus constare & oppidis, quibus Narisca 12. Francica 9. tunc accensa fuerint. Hennebergium Principem Comitatum, certa parte, interim accessisse tempora nostra uiderunt: regiones omnes, nullo laudum genere Germanicarum regionum ulli cedentes, quacunque tandem oculos intendas. Caput VIIuiralis territorij Viteberga oppidum permunitum, academia, cuius in collectaneis hisce alibi mentionem fecimus, celebre. THVRINGIAM, sumen Germania, ob fertilitatem appellari legimus, atque unà cum ijs 60. oppidis qua Saxonum, quos heic exequimur, Ducibus subiiciuntur, urbes habere 144. Comitatus (qui uocantur) 12. pagos 2000. arces 250. Isenacum oppidorum Ducib. nostris obedientium, iam olim primarium, sed Iena ad Salam fluium à Saxonum Ducibus ante quadraginta, & quod excurrit, annos Academia nobilitata eminet. MISNIA demum, & ferax, & metallis argenti in primis arisq;, quinque iam seculis, opulens, praeter Misenam ludo illustri (ut & Numburgum ad Salam, Porta ad Muldam sunt) nominatum oppidum. Lipsiam habet, neq; nobili academia, neq; munitione Viteberga, inferiorem & Dresdam, quartum iam, Ducum Saxonum Casares dicentiu sedem, & ipsam, ultra reliquum splendorem, munitissimam. Vinaria Turingia, Altenburgum Misnia, Coburgum Francia, aulis Saxonum Ducum, ab aliquot iam annis, ac hodieque, celebrantur; quodq; obiter hic adijcere libet, quod de Bauaria aliquando legisse nos recordamur, nullum Germania Principum pulchriores Bauaro possidere urbes; id in Saxonas hosce nostros, Mysos & Turingos Principes magis indies magisq; uerè etiam dici posse, non ineptè, fortè, existimemus. Trium porro Principum Ducibus his subiectarum prouinciarum mentione facta, intelligi, forset nec imperitè uolumus, exceptis Nariscis & Francis, quidquid praeterea quocunque titulo, Ducibus his ditionum subest: omnia quippe intra terminos trium istarum regionum iacentia, quocunque tandem ut diximus dominandi iure ad Duces hosce pertineant. Fluuiorum Saxoniam VIIuiralem, Turingiam, Misniam perluentium Albis praecipuus, ubi Dresdam alluit, ponte constratus adeò memorabili, ut is pons Reginoburgensi Danubiano, & Pragensi Bohem. Muldano tertius annumeretur, ceteros longitudine antegressus, arcuato scilicet 24. iugorum (è quibus, non multis retrò annis, munitiones eousque productae quinque iuga abstulisse scribuntur) opere uisendus. Inde Sala, Mulda quoque, & Elister, Vnstrutaq;, amnes non obscuri. Flumina plura non addimus, imò & haec, & qua alia de gentibus his atque terris dici possent, tumultuariâ descriptione persequi super sedemus.

*BREVIS ET SVCCINCTA
DESCRIPTIO OMNIUM
SERENISSIMORVM SA-
XONIAE ELECTORVM,
ILLVSTRISSIMORVMQVE
QVORVNDAM AGNA-
TORVM.*

I IN LAUDATISS. ALIQVOT SERENIS.

SIMORVM SAXONIAE VII VIRÛM ET DVCVM; MISNIAE
ET TVRINGIAE PRR. MAIORES

ELEGEIA.

Pro Ceris heic Aera nitent mansura vetustis,
Aera nitent magnos apta referre Duces:
Tum quos Saxo Duces reueretur, & auget honore
Dicendi Augustos, Roma superba, tuos;
Tum quos Saxo Duces, demto modò iure legendi
Caesareos Proceres, indigitare solet:
Iura domus intacta licet totius ab uno
Ducantur, seri facta nepotis, auo.
Subfuit ante, subest & nunc Turingia, pingui,
His Dominis, diti Misnia letaq; humo:
Cui ueteres rursus nunc accessere Narisci,
Nuper Henabergiq; incola Francus agri.
Diuitis ingenij populos est scribere dites,
Indolis est uegeta, fortia gesta loqui.
Deterat ingenij, non est, cur talia nostri
Culpa, uel imbelles det sine mente sonos.
Fonte caballino, nam, largiter ora rigati
Hac dudum Aonijs concinuerunt modis.
Artificis precibus damus Aduersaria, memet
Quae, iuxta ac nullo Consule digna reor.
Quam Turinga tamen sit commendabilis ora,
Sit Mysus quanta nobilitatis ager.
Quis fuerit Saxo, quis sit, belliq; domiq;
Traxerunt animum cetera quaq; meum;
Edocuit uester, Scriptores historiarum,
Ille operae plenus, nos oleiq; labor.
Paucula libemus, nullo uel Apolline, rebus
In magnis; paruos, & uoluisse sat est.
Caesareo uisus, duntaxat, culmine dignos
(Esse hoc contentus, quippe, Catone uolo)
Optauere sibi quos regna uel exera reges,
Fert animus, uersu commemorare leui:
Vel qui debuerant, populis orantibus ultro,
Summa peregrinis reddere iura locis;
Certatim elatos heroas honoribus, omni
Quis mens imperio celsior una fuit:
Quos aliena calor non sic incessit habendi,
Quin pietas illis fas potiusq; foret.

Thuringos primus qui Mysis addidit heros
Nominibus princeps hisce canendus adest:
Henricum Illustrum cauti dixere priores,
Letâ & Munifici uoce celebris erat.
Si (credenda canunt magni ut nonnulla poeta)
Conueniunt rebus nomina saepe suis:
Hoc fuit haud procerum meritis illustrior alter,
Ipse bonis nulli moribus alter erat:
Hoc, etate suâ non munificentior ullus,
Celsior ingenti pectore nemo fuit.
Hastica quæis Equitum celebrarit ludicra donus,
Eloquar Historicâ prodita festa fide;
Agmine de toto quando indonatus abiuit
Henrici largo munere nullus eques?
An quod Pannonijs (octingentesima messis
Austria nunc isthæc, scilicet, arua uocat)
Pannonijs, inquam, cæsi post fata propinqui,
Nec se, nec gnatos esse uolebat heros?
Quanquam Oratores missos è sinibus illis
Ursuros omni nosceret ista prece.
Vicerat at regem quæ dira cupido Bohemum,
Henrici mentem uincere non potuit;
Cum nec iure minor, regi neque cederet armis,
Armis consilium sed tamen ante tulit:
Quemq; sui iuris Chatti sensere tenacem,
Et quem Turingus nouerat esse uirum;
Cum patriam mallet saluam, præstantius idem
Duxit, apiscendis ui, caruisse bonis.

Virtutem & ueros, res ergo haud mira, labores
Ex tanto didicit quod Fridericus auo
(Is Fridericus erat, cui tristi mater amore,
Fecit ab admorsâ nomina nota genâ;
Et tamen est hodie, cælesti ex mente, regentum
Thuringos Mysos Saxonas, ille pater:
Vnde alio dictum, melius, cognomine Fortem
Omne posteritas dexteriore refert)

B Finis

Finierat uitam, toto cum germine, Caesar
Maternus postquam Principis huius auus:
Quing. nec attigerat Princeps quinquennia uitae
(Vel praecox, uirtus ceu male tecta manet)
Distulit Italicas iuuenem cum fama per urbes,
Tam fido laudes illius ore canens;
Deligeret cupide dominum sibi Tuscus ut ipsum,
Insuper hoc ipsum uellet habere caput.
Nec spreturus erat, si non uesania duri
Intercepisset nobile, patris, iter.
Qui decor at tenerum prouexit in ardua recti,
Ille decor magnum duxit ad astra senem.

In terras, nomen, uestigia clara parentis
Succesit gnatus, Caesaris, inde gener;
Successor soceri, tantum uoluisset, habendus:
Noluit; hoc, spectata tempora, laudis habet:
Hoc plus laudis habet, quanto est augustius unum
Romanum regnis omnibus Imperium:
Quod poterat quantam rector Grauitate tenere,
A multis tantam tradita rexit auis.
Atque, quis ipsius sileat laudabile dictum,
Par dicto factum quis reticere uelit?
Tertio postremis praeraras, Eduarde, Britannis,
Quam fueris, sensit Gallia Marte ferox.
Iste Grauis noster, pugnam tibi uisus in unam
Nec Martis pullis omnibus esse minor;
Cingula pro ueteri sibi Equestria more daturum
Sic te, sermo fuit dignus utroque, rogat:
Balthus est nobis longe gratissimus, offers
Quem, Rex, me propria cingere uisus, manu:
Ast me non cinget, nisi qui, quoad exigit auum,
Hostis congressum nullius extimuit.
Tu nihil offensus, mox uerba uirilia letè
Excipis, & talem quæris habere uirum:
Principe, tum, si quem norit, perquiris ab ipso,
Protinus is dictis subijcit ista tuis;
Est mihi Ductor, ait, Turingam adductus ab ora,
Pectoris exsuperans nobilitate genus;
Nominis eiusdem mecum, sed origine dispar,
Vangenhemiades, nam meus estque, cliens.
Hic uir, hic est, ambo quem quærimus, huius ab acris
Signa manu cupio tradier ista mihi:
Accitur, tradit, similes sibi rege clientes
Voce sua innumeros huius auente dari.

Parta patri, bellis, insignia gnatus in hisdem
(Robore quaesierat nec leuiore, tulit;
Balthasar, ad tantum pugnis subuectus in istis
(Fecerat & tulerat namque, ibi multa) decus;

Esset uti primus cunctis, à rege, Britannis,
His quoad hospitium quaesijt ille locis.
Ciuibus, ergo, suis quam praecepisse reuersum
Commoda, tot peregre post bene gesta, putas?

Tertius haud concors Placido cum fratre, Guilelmo
(Cui Placido, Caesar, condere te licuit)
Tertius hic ualidi non Rex audire Bohemi,
Posthume Rex iuuenis cum morerere, cupit.
Esset ei quamuis tua, Posthume, maxima natis
Connubij socio foedere iuncta soror:
Sceptra, licet, cunctis prae competitoribus ipsi
Primo, magnatum portio magna daret.
Sarmata non ipsis, etiam ille sororius, ille
Competitor, uisus commodus esse magis;
Non Caesar tanti licuit, cum fratre, nec horum
Tirolias habuit qui patruelis opes;
Non Gallus: quorum quibus diadema petebat,
Tuig, probabatur sponsa ita pulchra proco.
Alter Primatum defert tibi summa, Georgi,
Circulus, ac ipsis ut dominere iubet.
Heic, se dissidijs inuoluere nolle Guilelmo,
Heic, patriam bellis mergere nolle nouis.
Inde, illi facies ueterum se offerre malorum,
Inde, graues casus, Misnica terra, tui;
Quos toties fueras experta sub hoste Bohemo,
Quos tulerat bellum nuper herile tibi.
Temporis illius, super hac, reminiscitur, ipsum
Quando propè exitio Praga Bohema dedit
(Auctor eras, Vicethume, doli, qui fratribus auctor
Dissidij Ducibus pernicialis eras
Nec rex affinis poterat tum ferre Guilelmi
Rebus eam angustis, quam cupiebat, opem)
Hac igitur secum uoluentem cuncta Guilelmo,
Quiuit, ut hac gereret sceptrum, mouere nihil.
Quin, quò firma magis concordia paxque, cõiret,
Surgeret & populis rursus amica quies;
Rege nullo geniti uoluit socer ipse haberi,
Fratre suo, generum regis habere, satum:
Tentauitque, frequens, te, Slesia, uosque, Bohemi,
Otia malletis, num, nec iniqua pati,
Consocero temerè quam uos opponere regi:
Quae sit enim bello, senserat ante, salus.
Haud ego, gratorum, quare, sine numine Diuum,
Credo, Ducum ternas nunc superesse domos:
Münsterberga quibus, tum, parat Silesica; partis
Tum quorum, Saxo subdite, iussa colis;
Ac Henetus quorum limes ditio tenetur,
A ueteri Brenno nomina limes habens.

Stem-

Stemmatis Elysijs, genitrix est gnata Guilelmi;
 Boiemo eduxit Saxonas orta saturo:
 Altera natarum Guilelmi maximaq; auro,
 Brenne, tuo cui Semideos genuit.
 In gnatis superest Guilielmus, abinde, duabus,
 In gnata superes, tute Boheme, tua:
 Mascula te soboles etsi superesse, Boheme,
 Münsterbrega regens Slesica rura facit;
 Non tantum muliebri genus: quo uiuis in uno,
 Sed poteris nunquam, Dux Guilielme, mori.
 Cetera nam supplet meritorum fama tuorum,
 Cum mundi summo nec peritura die.
 Collibet, exemplo tandem doceamus & isto,
 Quam fueris proauo, par bonitate, Graui.
 Iusserat affinis tua iussa capessere Caesar
 Luxemburgiaci Belgica rura soli;
 Quae socer Augustus promiserat ante daturum,
 Quando tuum gnatum insit adire thorum:
 Iamq; datum misso retinebas Praeside pignus,
 Cum tibi fors lusus edit iniqua nouos.
 Femina, quam, Boio de sanguine creta, regebat,
 Burgundo partem uendidit illa Duci.
 Promoto gaudet Burgundus limite Ductor,
 Cetera qua iungat, pergit inire uiam.
 Incola & imperium grauius muliebri ferebat,
 Et sese, externo precipiente, regi.
 Arripit enatis Burgundus idonea rebus,
 Vrbe, simulq; illis inde potitus agris;
 Expositis placat commotum Saxona nummis;
 Mox nostram ira minus, Saxona, iure, mouet.
 Poscit amicitiae Burgundus fiedera fratrem
 Saxonis, & dici sanguine iunctus auct;
 Sacra auct hoc fieri per connubialia prolis
 Amborum; tractent qui sibi tanta, legit:
 Turingam attigerant uix hi feliciter oram,
 Immeritos turpi prado furore capit:
 Vindicat ista suo patrata Guilelmus in agro,
 Legatos omni promptus honore fouet;
 Electoris eos dimittit fratris in aulam
 Incolumes, socijs, muneribusq; iuuat:
 Vltima lux uenit Vicethumis illa superbis,
 Precipiti ruerent donec ad ima gradu.
 Iusticiae memor & Guilielmus, & immemor ira;
 Magnus apud cunctos perpes eritq; bonos.
 Te quoq; Boiemus, soceri post fata, uocauit,
 Et regnum magnas iussit habere suum;
 Ac nisi quae patrum, quoq; te fortuna tulisset,
 Boiemi regis nunc canerere abauus.

Non animus, tu, ALBERTE, tibi, ne sceptrum parares,
 Non fuit, in timidos decideratue pedes:
 Venisti optatus, lecto cum milite, tantum
 Libera te ferri uota tuente petens;
 Libera gesturus regnum quod uota dedissent,
 Cunctorum unanimes quod Procerumq; fauor:
 Ad se quem Caesar, pariter, quem Panno trahebant,
 Sarmata (successu solus & ille bono.)
 Ambitus aut horum, sic, magna potentia regum,
 Non quod ceptabas impedisset opus:
 Impedit te fluxa fides uelut ante cientum,
 Vndiq; suspectis insidiosa dolis.
 Vnde domos repetens, his immiscerier actis
 Desinis, & solidam laudem aliunde paras:
 Hungara quam peperere tibi, quam Belgica bella;
 Praeses ut audires Belgicus, illa dedit.
 Hector eam propter Germanus, at alite fausto,
 Dicitus es Imperij dextra manusq; sacri;
 Dicitus es a primi cognato Caesaris, illo,
 Cui Caesar soluit carmine iusta suo.
 Hostis, eam propter, te rex excepit ut hospes
 Panno, tulit uerbis ulla nec ante tuis;
 Magnanimo peteres ausu cum regia castra,
 Vnus adhereret uix lateriq; comes.
 Dum nec opinatus, ueniã nihil ante petita,
 Dux, ais, ad regem, dicite, Saxo uenit:
 Inter latitiam medius Rex atq; stuporem,
 Audit, ut mixto uerba dolore dabas;
 Ut te bellatum lingua uenisse negasti;
 Faemineo uerbis praelia more feri:
 Non solenne tibi dictis arrodere reges
 (Praeserat hoc, nam, te crimine rumor iners)
 Castra sequi solitum esse tibi, concurrere ferro,
 Pugnando ob patriam, uulnera cruda pati.
 Necdum finieras, cum Rex clarissimus armis
 Annuit, amplexu perfruiturq; tuo:
 Parua mora est, sensit coram, quid Marte ualeres,
 Duxit in Austriacos cum sua signa lares.
 Dante, tuum memorem, Frisios quid, Casare munus?
 Te modo suissent uiuere fata, tuos:
 Terga prius Frisij siuerunt cernere uicti,
 Atq; tuo, partem, subdere colla iugo;
 Obsesso sunt passa prius succurrere gnato:
 Post, suprema tibi dona dedere, Polum.
 Principis inuentum Burgundi illustre, siletur.
 Pulcher Iasonij Velleris Ordo mihi;
 Contulit Alberto, PRECIUM NONVILE LABO-
 Burgundae Caesar quod sociatus heras; [RVM,

Argens

Argenti puras, non addo, sedilia, massas
Heroi & mensam quæ tribuere meo;
Pransus ubi in medijs hilaris conuiuia fodinis,
Visus nec tritano est inferiora sequi.
Misnia nec uenis fuit his felicior unquam,
Ac res cum Mysas hi tenuere duo.
Illustrem Albertus tritauum seu laudibus æquet,
Seu superet, mundo stante, perire nequit.

Ad te conuertor, SAPIENS FRIDERICE, creandi
Cæsaris, à proauo iure fluente, potens.
Ordinar unde tuis, dubito, præconia factis
Sumere; te digni sunt ea Vatis opus.
More meo, leuiter de multis paucula tangam,
Vt si quis summam de mare carpat aquam.
Imperij Præses tu Prorektorq; creatus,
Implesti sacris Cæsaris, ergo, uices.
Hoc tuus, officium Cæsar tibi detulit ultro,
Sobrinus, non tam motus amore tui;
Quàm quod te nôrat (breuiter simul omnia dico)
Is quo te uiuus iusserat esse statu;
Hunc tibi seruauit moriens: seruauit eundem
Carolus, astrigeram dum petis ipse domum.
Carolus, Augustum, cui tu certissimus auctor,
Propatris ut solium Cæsar haberet, eras:
In quod collegæ cuncti te uoce leuabant
Vnanimi, solâ non statuente tuâ.
Carolus, aiebas, rerum admoueatur habenis,
Illius hæ saluæ uiribus esse queunt;
Illius ingenio, florentibus illius annis:
Cedat ei Gallus, cedo ego sponte locum.
Non ætas moli par est, non cetera, tantæ,
Quæue pater nobis, quæue reliquit auus.
Indiga pollentis uenientia tempora scimus
Cæsaris, & patriæ quis sit habendus honos:
Libertas uetat admitti Germanica Gallum,
Frena nec externos nostra tenere sinit.
Ipse ego, qui rebus sacrâ uice, præsto, regendis,
Conscijs officij quid uelit ordo mei;
Latuos omnes mecum suffragia, feci,
Vos testem uestra in uota uocare Deum:
Augustum nobis nullum fore, remq; Quiritum
Non permissuros ullius arbitrio;

Quàm, quem cunctorum nostri sententia concors
Corporis, unito proderet ore, uirum.
Austrius eligitur. Laudes tu laudibus addis;
Nec placet Augusto census honore magis:
Fronte graui, Friderice, oblatum respuis aurum;
Adjcis hæc, aureis excipienda notis:
Legati orabant, solum paterere cohortem
Ferre ministerij, præmia parua, tui.
Tu contra: capiat, ueto nil, hodie illa minister,
Crastina lux cernet non tamen esse meum.
O uirtus, o uox antiquæ plena fideij;
Huic uoci cæli maxima porta patet.

Carminibus nostris addes colophona, GEORGI,
Iusticiâ dubium, uel grauitate prior.
Quantus in arma ruas, Frisij sensere procaces;
Et cæcis surgens rustica plebs furij.
Donec adauctus heris rursum parere colonus,
Dum pausam Frisicæ pacta dedere rei:
Pacta, quibus patriâ tibi nil dilectius unâ,
Constitit, illius flore priusq; nihil:
Perdere longinquos uisum inconsultius hostes,
Atq; ita uel iuste parta tenere, tibi est:
Quàm seruare tuos, Dux prudentissime, ciues:
Sic Ducibus, patriæ consiliatur amor.
Hic amor, hæc eadem docuit Sapiencia, rectum
Te colere, & rigido plectere iure scelus;
Alberti patris mores referentibus actis
Cæsaris & Regum consequi amicitias:
Instar uti patris, tua uellere colla niterent
Phasiaco, hinc factum quisque fuisse uidet.
Maeste tuis, Princeps, uirtutibus inclyte, semper
Tu nec in ore parum posteritatis eris.

Iam diuerticulis hæc meta loquacibus esto,
Si mihi permittit dicere uera pudor.
Tu, quicumq; leges, præter mea carmina, dicis,
Immò ego prorsus idem sentio, scripta casam.
Cur, ais, hos, quorum non hæc datur ora tueri,
Addidit huc cæli nec quos acumen habes.
Nescio; ni tu me uoluisse adponere uiuas
Virtutes uiuis credis imaginibus:
Viuarum quoque uiua, licet, præbebit imago
Virtutum exempli qualibet una satis.

PRR. ELECTORVM AC
DVCVM SAXONIAE ORIGINE
MISNENSIVM &c.

AERE, HEIC, EXPRESSORVM,
NOMINA.

FRIDERICVS I. BELLICOSVS, DVX SAXO-
NIAE, &c. ELECTOR.

FRIDERICVS II. PLACIDVS, DVX SAXO-
NIAE ELECTOR.

ERNESTVS RELIGIOSVS, DVX SAXONIAE,
ELECTOR.

FRIDERICVS III. SAPIENS, DES. REX ROMANOR.
&c. DVX SAXONIAE, ELECTOR.

IOHANNES CONSTANS DVX SAXONIAE,
ELECTOR.

IOHANNES FRIDERICVS I. MAGNANIMVS, DVX
SAXONIAE, ELECTOR.

MAVRITIVS MAGNVS, DVX SAXONIAE
ELECTOR.

AVGVSTVS I. PIVS, DVX SAXONIAE
ELECTOR.

CHRISTIAN. I. DVX SAXONIAE
ELECTOR.

FRIDERICVS GVLIELMVS DVX SAXONIAE &c.
PROELECTOR.

CHRISTIANVS II. DVX SAXONIAE, &c.
ELECTOR.

IOHANNES GEORGIVS, DVX SAXONIAE,
ELECTOR.

Ducum Saxoniae

ALBERTVS DVX SAXONIAE, &c.

GEORGIVS DVX SAXONIAE,

HENRICVS DVX SAXONIAE,

IOHAN. ERNESTVS DVX SAXONIAE.

IOHAN. FRIDERICVS II. DVX SAXONIAE.

IOHAN. VVILHELM. DVX SAXO.

IOHAN. II. DVX SAXONIAE. &c.

IOHAN. CASIMIRVS DVX SAXONIAE;

IOHAN. ERNESTVS DVX SAXONIAE, &c.

AVGVSTVS, DVX SAXONIAE &c.

G

FRIDE-

FRIDERICVS I. BELLICOSVS E MARCHIONIBVS MISNIÆ &c. PRIMVS DVX SAX. ELECTOR.

SAXONIAM, instar reliquæ Germaniæ, suorum ex sese populorū, à primo eorum ex Oriente aduentu, procreatricem atque matrem, & à principio, discretis terrarum tractibus, diuersi Principes ac Domini habuere; & etiamnum habent. Nam veterem quidē illam, vnius omnino Reipublicæ corpore formaq; comprehensam (cuiusmodi olim ferè Achæorū aut Ætolorū in Græciâ publicæ res fuerint) & in duodecim, vt vocantur, Toparchias diuisam, à totidem, primæ nobilitatis, virorum collegio quasi & Senatu, cōmuni consilio & auctoritate gubernatam; eosdem verò duodecim viros, suam quemq; seorsum à ceteris, ditionem possedisse, tametsi cōmunibus æquè patriæ legibus & institutis obnoxiam; Saxonum historijs credimus: simulq; hoc ex eorum monumentis haurimus; complures fuisse nobilissimas eius nationis familias (earum hodie quoque nonnullas supereffe) quibus è familijs, duodecim isti Primores, nunc ex hac, nunc ex illâ, prout res vsusq; ferret, desumerentur. Vnde facillè colligimus; tot illustrium domuum Proceres, non minus ac Toparchas illos gubernatores, suis etiam, separatim quemque, ciuibus imperasse: vt interim omitteremus; Saxones sibi tunc Regem, nisi cū bellandum esset, nullum constituisse: finito bello, quo durante summa rerum penes regem omnium erat, abdicato statim regio nomine, Duodecimuiratus dignitatem (nam antea vnus è Duodecimuirū numero fuerat) eum recepisse, nec quod regis aliquando titulum & potestatem gessisset, prærogatiuâ vllâ gauisum. Postquam Franci ad cultum primò Christi opt. max. mox ad Cæsarum obsequium Saxoniam adduxere: mutatâ in ceteris publici status facie; Imperatorem indulgentia, *LEGES PRISCÆ*, & certis Saxoniarum terrarum partibus dominantium *VARIETAS*, hætenus mansere; vt *ILLIS*, Christianæ pietati non derogaretur: *HÆC*, mutatis aliquâ regentium titulis, honoribus, atque officijs, suâ maiorumque virtute ornatissimo cuique nihil decederet. Atque ad posterius hoc quod attinet, in eosdē propè mores cum ceteris Germanis Saxones transiuere: aliquando quoq; Romani Imperij decore, & maiestate (qua hodieque potiūt) Germanis partâ, post Francos, Cæsares aliquot dedere, potentia & insigni ad excelsa omnia laude florentissimos. Ceterum (vt propius tandem, quo contendimus, accedamus) ætate nostrâ, à duobus & vltra, iam seculis, *SAXONIÆ DVCVM* titulus duabus antiquissimæ originis stirpibus tribuitur: quanquam à Brunsvico & Lunæburga vrbibus amplissimis, qui denominantur Duces clarissimi; Anhaltini Principes, genere, ex quo priscorum duodecim Toparcharum vnus interdum deligi solebat, orti; alijsque eiusdem ordinis, agris potissimum Heneto Vindoque quondâ hosti ereptis, & Saxoni colono distributis imperantes (in quibus Brandeburgios, Megalburgenses, Pomeranos, è vetustis scilicet Saxonum legibus jus dicentes, Borussia adeo, sunt qui censeant) quidam etiam Belgis ferè inserti; diuersi item, diuersorum graduum Antistites & Præsules) vt Comites interim, aliosque, illustri loco ac nobilitate ijs quos diximus, inferiores, vrbes item liberas, quæque Cæsarum in clientelâ sunt, taceamus) latissimè dominantur: nec scio, contractioribus hodie, quam olim, quod quidam volunt, an patentioribus Saxonum finibus, quos tanta Saxoniarum coloniarum, quam attigimus, multitudine ac frequentia prioribus terminis auctiores etiam factos credibile sit. Saxoniarum verò (nostro æuo, summa diuisione, in superiorem, de qua nos agemus, & inferiorem tributâ; nisi accuratâ, diligentium hominum, in quinque prouincias seu tractus, plurium vnumquemque regionum, partitioni meritò adquiescimus) vt dixi, Duces appellantur, cum ij qui Vestphaliæ (quæ occidentalis Saxonum portio) partis non contemnendæ possessores, Leoburgo seu Lauenburgo in arce sedem habent, Vestphalosque & Angriam Saxonibus, in titulo, adiiciunt; de quibus sanè Ducibus nunc dicere non proposuimus: tum, qui Mysorum ac Tyrigetarum, Saxonici, ab antiquo, soli incolarum Principes, annis abhinc *CXXVII*. vt Saxonum Duces vocarentur, meruere; cui appellationi eligendi Romanorum Imperatoris suffragium summo, sacri Imperij equitum Magisterio coniunctum, perpetuò adhæret: quod genuinus is, quem appellant, Ducatus sit, axiomate eo, ex inferiore, penes quam principiò fuerat, superiorem in Saxoniam dudum ætatem translato. Neque verò iam cetera, quæ vsquequaque huc pertinent, prolixius exsequemur: sed quod nostri propositi est; cuius heic effigiem primùm spectandam exhibemus, *FRIDERICVS*, è Misnensibus istis, horū Ducum primus est: genere, Saxo; vt ex annalibus clarum, à Vedechindo vltimo Saxonum in bellis

contra

contra Carolum magnum Francorum regem Romanorum primum è Germanis Imperatorem gestis, fortissimo & clarissimo rege oriundus, conditione, Misnensium & Turingorum Princeps, seu (quibus vocabulis hodie vtimur) horum : Landtgravius, vel Prouincialis Comes ; illorum Marchio : cuius maiores Cæsarum gratiam, limite, cui (ab Henrico primùm Aucupe Cæsare designato, circiter annum 930.) præpositi erant, pulsus deletisque Henetis fortiter ac feliciter prolato, collegerant : Turingiam, proximitatis iure, confirmante ad annum 1227. possessionem Friderico II. Aug. adepti fuerant, simulque Saxoniam Palatinatum, à quo tamen, Duces facti, denominationem sumere posteri desierunt ; nihiloque secius, inter cætera beneficia, Palatinatum hunc ab Imp. petere & adipisci nunc quoque consueuere. Hic itaque FRIDERICVS, patre sibi cognomine, matre Catharina Principe Hennebergiâ genitus, inde vsque ab adolescentia, quam omnem præclara cum laude in castris egisse scribitur, & bello eum se præbuit, vt Bellicosi cognomen ei non minus conueniret, quàm patri eius strenui adiecta vox conuenerat ; & pacem ita coluit, vt bonorum omnium animos in perpetuum sibi deuinciret. Quo in genere sunt ; Lipsensis, in Misnia, Academia, anno redditæ salutis 1409. ab eo facta institutio, maximum studij tranquillitatis salutisque publicæ argumentum : in vindicando domi legum contemptu & improborum petulantia iusta seueritas, clementia, vbi vsus esset, & æquitate temperata ; inter alia, è prudenti cum Erfurdianis, ob cuius ipsorum cuiusdam facinus obortæ controuersie compositione elucens : neque aliò, quæ de Ballenstadio diruto, & Honsteinio Comite ad officium reducto, à celeberrimis historicis produntur, referimus : nisi talia, partem, bellico decori adscribamus ; vt & ea quæ contra Heldrungum, Suarceburgium, Reinstemium, Comites ; Staupitium, Vicethumum, Quitezanum, Nobiles ; finitimos, aut clientes suos ; quæque adolescens contra fœderatas Imperij ciuitates in Franconiâ ; quæ in Liuoniâ ; quæ in Bohemiâ, Guilhelmo patruo Pragæ obsidente, animosè gessit : cum Bohemico & Liuonico bellis, solennia Equestris dignitatis ornamenta, fortitudinis & rei bene gestæ ergò, vnâ cum suorum multis Misnensibus & Turingis nobilibus acciperet. Bohemica denique, quæ annis admodum multis ipsum exercuere, bella, vel victoria, vt ad Bruxiam, & Carolosteinum arcem, finita ; vel hostilium certè à patriâ armorum auersione terminata ; vel denique Sigismundo Cæsari, Hungariæ & Bohemorum regi ad facilius postea vincendum aditum facientia ; tantum gloriæ, tantum auctoritatis Friderico pepererunt ; vt tantis eius virtutibus, tot in se meritis, motus quem nominavi, Imperator, hac procul dubio referendæ gratiæ occasione cupidè arreptâ ; ei vacantem Saxoniam Principatum libentissimè conferret, quo iure, quibusque prærogatiuis & priuilegijs priores domini tenuerant, ipsi, posterisque eius, Cæsarum concessu, possidendum. Ante hunc Anhaltino stemmate editi, post Guelphos, ducentos supra & quadraginta años, Saxonice rebus Duces, Cæsariique ; Creatores præfuerant. Extremo eorum Alberto sine liberis defuncto, Ericus, demortui gentilis (nam Anhaltinorum hæc stemmatis pars duas in lineas abierat) & proximus agnatus, Saxonum Dux Lauenburgius, quòd diem petendo beneficio seu Feudo iure clientelari præstitutum exire passus esset (quamuis Cæsareum diploma anno 1426. Friderico datum, auctoresque alios, alias etiam causas afferre intelligamus) Ludouicus Comes Palatinus Rheni, cognomine barbatus, septem. Cæsares creantium, vnus, pro filio, frustra contenderunt. Anhaltinorum ipsa gens, etiam Rudolphi & Alberti, vltimorum, ea de gente, Septemuirum iudicio digna, quæ huc eueheretur, pridem tamen, credo, remotior, quàm quæ iura sanguinis, tãto post interuallo, prætenderet, nihil ambiuisse legitur. Brandeburgensis, nouus & ipse ab eodem Cæsare inauguratus Marchio VIIuir Fridericus, cuius filius Ioannes, Rudolphi penultimi Anhaltinorum, ante Albertum fratrem, VIIuir filiam in matrimonio habebat ; cum ab Alberti statim obitu, Vitebergam, totumque illud septemuirale territorium, cum alias ob causas, tum ad conseruanda sacri Imperij & Augustorum Cæsarum iura, suam in potestatem recepisset, impensis quas eam in rem fecerat sibi redditis, & certa nummorum summa redituum ad vitam socri filij assignatorum nomine accepta, à postulatione sua omni destitit. Competitoribus cunctis prælatus Misnensis, Cæsare anno 1423. die Magis Christi infantis adoratoribus solenni, pollicente, anno postea 1424. insignibus, Posonij in Pannoniâ, oblatis Saxoniam Dux VIIuir renunciatus fertur : sequenti anno, Badæ diplomate dato, alioque fidei etiam magis faciendæ, renouandæque quasi gratiæ per paucis post diebus addito, confirmatus est, & mox paulò, pro Cæsare, à Ioanne Lupensi Comite in possessionem missus ; amplioribus litteris, quarum & prius meminimus, eundem ad finem, anno 1426. adiectis, quibus Lauenburgio in primis competitori omnis aditus præcluderetur. Tam benefico Cæsare, haud illiberalior Princeps, cum, præterquam Brandeburgensi numerârat pecuniam, quidquid impendiorum in Bohemicos tumultus fecerat, omne suis ipse rationibus expensum tulisset ; tum eo, quem nunc iam nominavi anno, lega-

tos cum

tos cum insigni fanè exercitu, Cæsaris commodo, contra Bohemos Hufitas misit, non eo certè
 quem expeclabat euentu; cæsis, & in fugam versis Misnensibus, quos domo profecturos, per ab-
 sentiam mariti, Catharina vxor, Henrici Brunsvicensis filia, virili animo ad fortiter pugnandum
 oratione sua excitare conata fuerat. Ausienfis illius pugnae tristem exitum Fridericus acerbè qui-
 dem tulit; neque tamen nimium deiectus, munitis oppidis & locis idoneis, suos admodum con-
 sternatos, quantum poterat, confirmavit atque erexit: pauloque post, cum in aduersam vale-
 tudinem incidisset, de patriâ sollicitus, vocatos ad se, Fridericum & Guilhelmum filios (nam ce-
 terorum liberorum, Sigismundus, postea aliquandiu Wirceburgensis Præful, tunc duodecim an-
 nos nondum egressus erat, sextum Henricus nec dum attigerat; è filiabus, Anna Ludouicum
 Hassiæ Principem, seu vt vocant, Lantgrauium, Catharina Fridericum, Friderici filium, Electorem
 Principem Brandenburgicum, coniuges deinceps habuere) multis ad concordiam & gerendam
 bene rempublicam est adhortatus: oborto etiam morbo, maiori natu filio regendi onus statim
 imposuit; & demum pridie nonas Ianuarij anno Virg. part. 1428. vitam placidè finiuit, Misenæ
 in summi templi Sacello, quod sacellum ipse fundauerat, redivisusque amplis instruxerat, tumu-
 latus. Catharinam Friderici coniugem Anno 1442. extinctam, Misenæ quoque, ad mariti
 latus terræ mandatam esse: Guilhelmum fratrem, qui vxorem nunquam habuit, anno 1425. aut
 sequenti Misenæ aut Veidæ mortuum, Altenburgi Mysorum, in Georgiano exstructo à se, in arce,
 templo, cui collegium Sacerdotum adiecerat, sepultum legimus; Georgium, Principum fratrum
 natu minimum, ante eorum vtrumque, in oppido Franconiæ, quod matris dote Misnensibus ac-
 cesserat, Coburgo, cœlibem & ipsum, anno 1401. mensè Decembri, vitam finiuisse, in Portensi
 cœnobio humatum.

FRIDERI.

torcum

FRIDERICVS I. BELLICOSVS DVX
SAXONIAE. Ctc. ELECTOR.

*Primus hic, e Mysis, factus Dux Saxo, creantum
Augustos Procerum pars FRIDERICVS erat.*

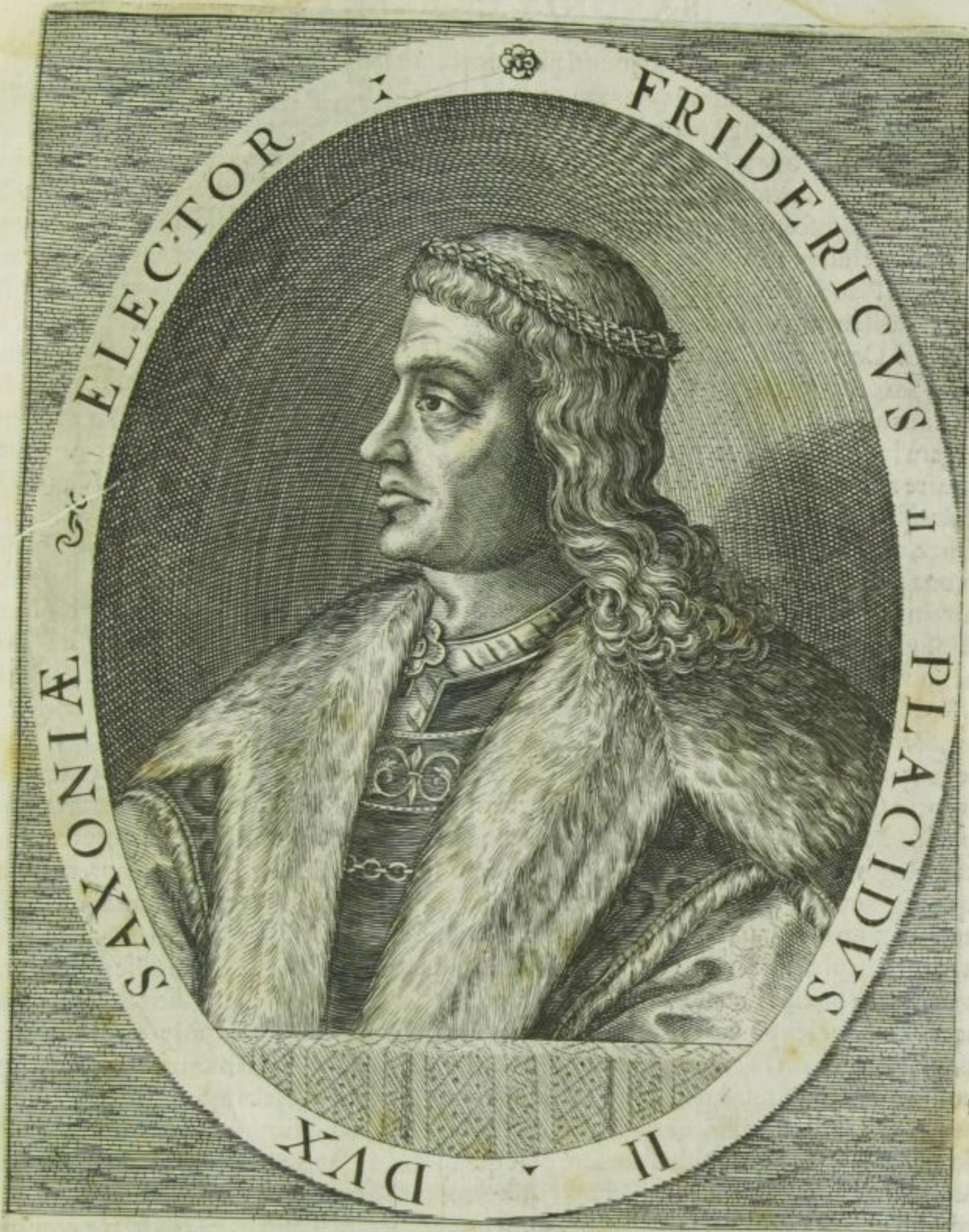
*Q*ui dominum, Saxo, te, Casare dante, recepit,
Te colet, usque suas dum uehet Albis aquas:
Bella quod aduersos gessisti creber in hostes;
Casuro nunquam nomine perpes eris:
Misniacis, FRIDERICE, nec ante tacebere Musis,
Atque dies Musis quando supremus erit.

D

FRIDERICVS II. PLACIDVS DVX SAXONIÆ etc. ELECTOR.

Successit patri eiusdem cum ipso nominis filius, in ius & titulum eligendi Cæsares, ut natu maximus, pro more, solus: ceteris, ut assolet, appellationibus inter fratres communibus. Initia gubernationis expertus est admodum difficilia: unius anni spatio, Bohemis, pulso ad Nissam Silesiæ oppidum Misnensi milite, fugatoque eo in Osterlandiâ (orientalis ea Mysorum ora) cæso denique Friderici equitatu, ter uincens, ipsamque Misniam omni belli clade non semel deuastantibus. Successere tempora, quibus ad annum 1438. propè Satium, propè Selnitium, Bohemos, Sternbergio etiam, magni nominis ductore ipsorum capto, Elector profligaret; pro Alberto Austrio Cæsare II. Polonos Bohemis rebellibus auxilium ferentes dissiparet; Sigismundum fratrem, Wirceburgium Præsulem creatum, suis & Guilelmi fratris opibus tueretur, donec post mutuam, ex inopinato concursu, Misnensium & alteram partem defendentium Brandeburgiorum cladem transactio sequuta. Ac Sigismundus quidem, Præsulis munere abdicato, certis reditibus contentus, anno postea 1457. domi uitâ functus est: quum Henricus, eorundem fratrum unus, anno 1435. ætatis 12. obiisset. Inter Fridericum uerò, & Guilelmum, circa annum 1445. bellum exortum: illo, Gerensis et aliorum è suis iniurias defendente; hoc, Apollonij, præ alijs, Vicethumi, ex equestri familiâ, fraternarum, Ænea Silio testante, incentoris discordiarum consilijs aures præbente: & miserius eò, quod ciuile fuit; & atrocius, quod intercessionibus, per legatos, per litteras, nec Friderici Cæsaris III. nec aliorum Principum componi posset: quousque ipsi fratres, nihil tale opinantibus uel consiliarijs ipsorum, uel alijs omnibus, utraq; iam stante in procinctu acie, in mutuos amplexus ruerent; postquam Fridericus cuidam pollicenti, se emissâ pilâ, destinato neque aberrante ictu fratrem ipsius petiturum; feriret quem uellet, modò ne fratrem, respondisset, eaq; uox humanitatis plena ad Guilelmum delata, eum ad plenum fraterno amore etiam suum pectus denudandum impulisset. Reconciliatâ sic inter eos, post has quinquennij penè integri calamitates, gratiâ, & conuentu Mülhusano, dissidijs sublatis omnibus, nunquam deinde fratres inter se dissederunt. Seditiosis aliquot, finito bello, multatis, Vicethumus quoque demum, cum gentilibus & socijs, Guilelmi odium incurrens, exutus bonis, solumque uertere est coactus. Fridericus in faciendis clientium suorum, quæ fratrum bello acceperant, damnis munificus, cum Conradi cuiusdam Caufungi nobilis, quod is eum non ut beneficiarius, sed stipendio militans, læsus fuerat, rationem habere nollet, ac minaci illius maledicentiâ adactus, hominem finibus excedere iussisset: Conradus audax aggressus facinus, absente per æstatem anni 1455. Electore, Altenburgiam, Mysorum, in arcem, nocte intempesta, Iulio mense, scalis appositis, conscendens, duos Principis filios, Ernestum & Albertum; illum 14. hunc 12. annorum pueros, solos ex omni eâ stirpe, mortuo patre, superfuturos, & stemma propagaturos (quòd Guilelmus patruus, demtis Margaritâ & Annâ filiabus, prolem, quanquam ex duplici coniugio, haberet præterea nullam) è cubilibus suis ablatos secum absportauit, amissa nimirum plagio recuperaturus. Verum Numinis prouidentia, uel periculum, uel excidium illustrissimæ domus confestim auertente, Conradus altero mox die, maturè, cum iuniore Alberto, carbonarij forte fortunâ ipsi occurrentis operâ, deprehensus ac captus est: è socijs eius, qui Ernestum abducebant, impunitate promissa, eum sponte reduxere. Elector, unâ cum Margaritâ uxore, Friderici III. Cæsaris sorore, lætissimus, gratijs Deo, ut debebat, actis, quòd liberos incolumes recepisset; in Conradum ipsum, misericordiam eius implorantem, ad eò placabilis fuisse perhibetur (magnanimitati enim coniuncta in ipso morum lenitas placidi ei cognomentum addidit) ut capitale prænam nocens omnino fuisse euasurus crederetur, si nuncius eam ob rem Freibergum missus, clausis de more, plagiario iam plectendo, oppidi portis demum ueniens, temporius paulò adfuisset. Ceteri Conradi socij, præter, quorum meminimus, noxæ exemptos, ante ipsum, eoque spectante, supplicio affecti fuerant. Ditericus illius frater, amarulenter, audito facinore, nidum sanè, sed auitio uacuum, à familiaribus Principis repertum iri quòd iactasset, capite & ipse tandem luit. Quæ denique Friderico huic cum Magdeburgensi Antistite Friderico, è Beichlingis Comitibus, aliquando contentio intercessit, compositione memorabili, eorum utriusque sempiternam haud dubiè parit gloriam: & Antistiti; non arma contra paranti, sed causam suam Dei patrociniò committere sese dicenti: & Electori, ubi Præsulem ita loquutum accepit, cum eo qui Deum defensorem habiturus esset, belligeraturum se neganti. Acta eius cum Naumburgijs, Halensibus, Anhaltino Principe; defensum, iussu Cæsaris, Lignitium Silesiæ oppidum, & quædam alia, breuitatis studio præterimus. Decessit intrepidus iuxta ac mitis Princeps, Lipsiæ, VII. Idus Septembris, anno ætatis 53. nati Seruatoris 1464. Misenæ in Sacello primariæ ædis, cuius Sacelli, post patrem, secundus ipse fundator habitus, conditur; relictis, præter quinque filias, duobus modò, quos nominaui, filijs (in infantia enim & pueritiâ ceteri obierant) et uxore uiduâ quæ 20. annis marito superuixit, non Misenæ, sed Altenburgi Mysorum, ut diligenti Chronographo placet, sepulta. Guilelmus, Electoris frater, ex prouinciarum diuisione, Turingiæ possessor, Princeps omni uitâ bellicosissimus anno 1483. Vinariæ, apud Tyrigetas suos, uiuis exemptus, eadem in urbe, monumento illatus est.

FRIDERICVS II. PLACIDVS. DVX
SAXONIAE ELECTOR.

*Fecerat agnomen genitori bellica virtus,
At placidi mores id posuere tibi.*

Nomine, cum patre, & uirtutibus, audiit idem,
Magnanimi placidis pectoris hicq; bonis.
Consilij, eius fratri, sed futilis unus
Auctor, erat belli fratribus auctor heris.
Principibus nostro qui tempore consulis, huius
Aemulus auctoris ne uideare, caue.

ERNESTVS RELIGIOSVS. DVX

SAXONIÆ etc. ELECTOR.

ERNESTVS, sequenti post mortem patris anno, cum Alberto fratre, insigni comitatu, Cæsare auunculum, Fridericum III. adiit: ab eo, Neapoli in Austriâ excepti habitique amantissimè sororis filij; uterque Saxoniam, ceterosque Principatus & ditiones; maior natu VII viri quoque Cæsarem creatoris titulum ac dignitatem (cum suam etiam, de more, fidei Rom. Imperio obstrinxissent) solitâ collatione, susceperunt. Rediens domum Ernestus, Alberto Principi Brandenburgio, qui Germanicus Achilles ob uirtutem dictus est, contra Saganensem Silesiæ Ducem auxilium tulit, ipse primò contra Plauensem, eos qui ipsi suberant, nobiles præsertim, insolentius tractantem, in Voilandiam (Nariscorum olim sedem) exercitum eduxit, Plauam, caput illius agri, oppidum, eiusque arcem cepit. Ceteris locis ipsi fratrique sponte se deditibus, Voilandiam etiam circa annum 1466. Mysorum Saxonumque facta, ac Plauensis, amissis bonis, in Bohemiam abiit, & pecunia ab Electore acceptâ alios alibi fundos sibi comparauit. Turbidis Bohemorum rebus, cum in conuentu Norimbergam indicto de sumendis in Bohemos armis referretur, Ernestus, Guilelmo patruo, & Alberto fratre assentientibus, operas opesque suas, aui & patris exemplo, pro religione & patriâ, promtas paratasque obtulit, si communibus totius Germaniæ auspicijs, & Imperatore, aut ipso summo belli Duce, aut Legatum sibi aliquem cum imperio Germani Principem constituenre, ordinibusque ceteris unâ militantibus, res gereretur: alioqui se, & potentiâ inferiorem, & Bohemo Regi affinitate, per patrem, summo etiam Pontifice & Imperatore non improbantibus, iunctâ, propinquum, exhaustâ insuper plurium annorum cladibus & detrimentis Misniâ, suisque populis, quomodo primus negotium hoc aggrediatur, non uidere. Iusta hæc excusatio visa; nec à ceteris aliquid tentatum. Sed cum Hungari & Poloni inter se deinde, & cum Bohemis, uariè de regno contenderent; Elector, & frater, ac Brandenburgij Marchiones, ne cognato regi (is Georgius Podiebracius erat) planè deessent, Vratislaviensium Bohemiam infestantium impetum equitatu suo represère; ac triennio à morte Georgij, Elector Rifebergam arcem Bohemicam, & cum arce suâ Duxam oppidulum occupauit. Moti subinde præsentis ipsius & Brandenburgien. Electoris Iohannis intercessione & auctoritate Reges, Matthias Hungarus, Polonus Casimirus, & Poloni filius Vladislaus, cui ex Bohemis plerique regnum iam detulerant; ingentes copias, cum quibus ad Vratislaviam Silesiæ urbem, dimicaturi, magno Germaniæ periculo, confederant, sine dimicatione, & maiori maleficio, domum redierunt; luculentâ tum oratione à Iohanne Brandenburgio habitâ. Ter mille quidam, alij sex equitum millia Principes hos secum adduxisse referunt, cedenti eorum monitis Regi in ceteros contumaces auxilio, si res posceret, futuros. Præter hæc; Ernestus Quedlinburgum urbem sororis suæ Hedwigis, deuotarum in eius urbis cænobio virginum maximæ dicto minus quàm decebat audientem compescuit: cognomini sibi filio Magdeburgensi Antistiti, Halam Saxonice in salinis urbem, contumaci civium discordiâ, occupatam arce impositâ in officio retinere studenti, suppetias tulit: seditiosos Halberstadenfes, biennio ferè postquam Româ, quò religionis ergò iuerat, reversus esset; & Erfurdianos, Moguntino Antistiti Alberto, filio item suo, & in Cæsarib. dicendis collegæ, ubi æquum erat, minus obsequentes, officium facere coëgit. Cum Alberto fratre coniunctè semper uixit, eiusque de consilio, sumtus mensarum, uestium impensas, mercedes operarum, latis legibus (quæ à successoribus deinceps sæpe instauratæ sunt) coërcuit: illiberali, cauponum, institutorum, & similibus quæstu nobilibus interdixit: à Guilelmi patris morte, prouincias cum fratre partitus est, eum ad modum, quem è prolixioribus hæc describentium libris petere licet: inter alia, metallorum prouentibus & decimis æquali portione inter utrosque distributis. Nam eo tempore Misnenses fodinæ ad eò uberes fuere, ut Mysi & Saxones, post Bohemicos motus superatos, hoc sub Principe mirificè flourerent, ultra diuitias quas attigimus, festâ pace lantos incolas recreante, & Ernesto Albertoque Imp. regum Principumque maximorum fauore & amicitia ualidissimis. Ab eximio etiam religionis studio Ernesto religiosi uocabulum accessit. Is apud suos exterisque omni laudum genere uehementer cumulatus, vocante auunculo Imperatore, Francofurtum ad Comitiam initio anni 1486. cum accessisset, & cum collegis, auunculo filium Maximilianum Cæsarem designasset, in patriam regressus, eodem anno, Coldicij, VII. idus Septembris expirauit, & Misnæ, ubi annos ante 46. natus fuerat, sepultus est: cum Ernestum Magdeburgium, Fridericum, & Iohannem, filios; Margaritam Henrici Ducis Brunswicensis & Luneburgij uxorem; Christinam, Christianni II. Danorum regis ex Iohanne rege matrem, filias; superstites relinqueret: Albertum uero Moguntinum, Volfgangum puerum, uiuus amisisset; & uxorem Elisabetham, Alberti III. Boiorum Ducis filiam, biennio ante quàm ipse moreretur, Lipsiæ in Paulino, ut ipsa uoluerat, sepeliuisset.

ERNESTVS RELIGIOSVS III. DVX SA-
XONIAE ELECTOR.

*Omibus ERNESTVS dignis Duce dotibus ingens
Septemvir tali Saxo fuit facie*

*Q*uanquam esset belli claras satis aptus ad artes,
Pace tamen letâ maluit esse bonus:

ERNESTO dominante, magis quàm, Misnia, pridem,

Fæta argentiferis montibus intumuit.

Ereptos plagio Diuina potentia seruans,

Sic dignata fuit nempe beare Duces.

E

FRIDERICVS III. SAPIENS DESIG.

REX ROMANORVM IV. DVX SAXONIÆ ELECTOR.

Rnestum patrem, FRIDERICVS grandior natu filius, Ducum Saxoniae hoc nomine, è Mysis, tertius, ex iisdem VIIvirum, quartus excepit, optimo quoque decessorum suorum maximis uirtutibus non inferior. Maiores nostros, non temerè multis magnorum Principum agnomina, ab ea inprimis uirtutum, quâ maximè quisque Princeps excellebat, imponere solitam, in hoc nostro perspicimus. Tritauum eius, Friderici Imp. II. è Margaritâ filia nepotem (longius enim ire nolumus) Fortem cognominant; atauum, Grauem; abauum, Strenuum; Fridericos omnes, Mysis & Turingis imperantes. Proauium, auum, hos quoque Fridericos; patrem huius nostri Friderici Ernestû, quibus ornarint cognomen suo, ad quemque, loco, docuimus. Ipsum uerò nostrum hunc, Sapientem edidère; uerissimè utique, ut ex sequentibus liquebit. E militaribus eius operis sunt; quas, unâ Iohanne fratre, Maximiliano Cæsari (cui planè erat charissimus) à Matthiæ regis excessu, in Hungariâ præstitit: quas enim, bello contra Venetos ex fœdere Cameracensi, ei præstare constituerat, reuocatus magnis de causis domum, absolute, ut uolebat, non potuit. Ceteroqui etiam Vriem Moguntinum Antistitem, dissidijs & contentionibus alendis nimio plus deditum, ad pacatioris suscipiendas cogitationes, & consilia moderatiora agitata compulit. Erfurdiae Turingorum urbis ciues, magistratui suo aduersantes, ut quiescerent effecit: ubi ocella urbe militaribus quibusdam uiris, si quinque duntaxat militum iacturam facere non grauaretur, se urbe potiundi facilem uiam inuituros dicentibus, memorabili dicto eum respondisse ferunt; sibi uel unius uiri iacturam nimium grauem uideri. In ueteri Vangionum urbe Vormatia, Sacerdotes primarios (qui Canonici appellantur) decem iam annis urbe exulantes, sua & Treuerensis Antistitis intercessione loco pristino restituit. Bello uerò, quod contra VIIvirum Electorem Philippum Comitum Palatinum Rheni, pro Ruperto filio dimicantem, Maximilianus I. Cæsar, Albertum Boiariæ Ducem defendens, Imperijq; Ordines anno 1504. gesserunt, nec quod è sua publicæ rei dignitate esset, Fridericus prætermisit, & multo magis, quæ ad VIIvirum collegam suum Cæsari reconciliandum facerent, studio & diligentia omni procurauit; ita ut, unus è cunctis, Philippum, in Comitio Colonienfi, ad Maximilianum adducere auderet, ac pro supplice facto eas preces fundere, quibus lenitus Imperator & Philippo pepercit, & illius è Ruperto filio (is interim è uiuis abierat) nepotibus, regionis ob quam bellum efferbuerat certam partem clementer attribuit. Inter solius autè pacis munia (ad quæ Fridericum liberalis doctrinæ & optimarum artium atq; peritia prouocauerat: Philosophos etiam historicosque diligenter eum lectitasse; & Musica delectatum fuisse perhibent.) Inter illa igitur Friderici munia est; testamentum, ab eo ante abitum in Syriam & Iudæam anno 1493. conditum, quo testamento, si quid sibi eo in itinere humanitus accidisset, ut disciplinarum elegantium studiosis cultoribus stipendia decernerentur, cauerat: est, Academia Vitebergensis fundatio anno 1502. ab eo, adiuuante Ernesto fratre, Antistite Magdeburgio (qui undecimo post anno uiuos deseruit) perfecta: est; honorum, quo existimatio non læderetur, contemptus laudabilis; cum, uiuente Maximiliano, Vicarius seu Gubernator (Locum tenentem uulgò dicunt) Sacri Imperij honorificè declaratus, eo è uiuis sublato, quod sibi summo omnium collegarum suorum VIIvirum consensu & voluntate offerebatur, Imperatorium fastigium accipere nolens, Carolo Austro Hispaniarum Regi, Maximiliani I. nepoti, primus omnium atq; honestè excusando, insignem animi sui modestiam præclare ostenderet; & temporum eorum statum, tam prudentia eximio, quam potenti Imperatore opus omnino habere accuratè demonstraret. Qua de re suscepta cogitatio non mirum est, quod à sapientissimo Principe hanc quandoq; uocem elicuerit, cum quærere se uirtutè, sed quia eam non inueniat, accipere potentiam, diceret. Quod & prudentissimum eius factum pertinet; quando, cum Francofurti cum collegis Cæsarem nouum creaturis conuenisset, ipse, ut Imperij Romani Gubernator, & se, & collegas singulos sacramento adegit, alium Cæsarem nullum habituros, nisi qui consentientibus omnium uocis atq; suffragijs designatus esset; quo modo libertas Germaniæ, priscusq; honos ac maiestas proculdubio seruata, animorum studiorumq; distractiones auersæ, Gallorum, & externarum aliarum gentium machinæ elisæ sunt. Fridericus solidas laudes suas solidioribus alijs semper cumulans, oblatam à Carolo legatis, quod ut eorum Princeps ad Augusti culmen ascenderet, ipso uno potissimum auctore factum fuerat honorarij loco, amplam auri summam, respuit, suis omnibus, ne ueterum acciperent, seuerè interminatus; integritate & innocentia, ut sempiternum comemorabili, sic, nostri seculi moribus, in quouis hominum genere perquam rarâ. Talem eum, meritissimè Imp. tres Fridericus III. Maximilianus I. Carolus V. maximi fecerunt, quorum triginta, quos indixerant, Imperij conuentibus interfuisse eum comperimus. Ad annum 1517. de religione ortis disceptationibus, Martini Lutheri, & qui cum eo sentiebant Theologorum, sententiam, amplexus, ut Lutherus Augustæ Vindelicorum à Cardinali Caietano; Coloniae Vberiorum, data fide publica, in Ordinum Imperij confessu, coram audiretur, impetrauit. Sed in eo, quem semper seruârat, concordiae pacisq; promouendæ tenore ad extremum usq; halitum perseuerans, cum aâni effluxissent, ab ipso nato 62. à suscepta populorum suorum gubernatione, 38. à Christo Deo Virgine edito 1525. III. Nonas Maij sub excitatos nuper à rusticana plebe tumultus) Lochauia, quæ nunc Anneburgum, rebus humanis, pio ac tranquillo exitu, ualedixit, primusq; gentis suæ Vitebergæ in templo arcis ad altare summum conditus quiescit.

FRIDERICVS III. SAPIENS DES. REX ROMANOR.
 IV. DVX SAXONIAE ETC. ELECTOR.

Saxo tibi FRIDERICE, dedit SAPIENTIA nomen.

Prima, fugans vitium, stultitiāq; carens.

V*el precio morum, vel uitae lae carentis;*

Te Duce nemo Ducum pluris emendus erat;

Casareos anteire etenim, FRIDERICE, putabas

Promeritis fasces, pulchrius, ac gerere.

Sed tua cur reſtrix SAPIENTIA fecit, habendum

Vt nec cenſeres in precio precium?

IOHANN. CONSTANS V. DVX

SAXONIAE etc. ELECTOR.

Coelibis, quoad uixit, Friderici fratris sui, successor Iohannes fuit, uirtutum eius æmulus, nec solidarum minus laudum tenax. Ad earum bellicas adspirauit, unà cum Friderico fratre Maximiliano I. Cæsari militans, Austriæ urbes à Matthiâ Pannonum rege occupatas, post eius regis fata, recuperanti: atque cum Alba, quam regalem cognominant oppugnaretur, inter primos mœnia conscendens, murali coronam promeruit, In Italia uerò transpadana fortem æquè fidelemque militando operam eidem Imperatori impigrè nauauit. Carolo V. Imperante, periculossimam agrestium seditionem, per eas etiam regiones excitatam & grassantem, ac in maximum, ni maturè obuiatum fuisset, incendium erupturam, in ipso statim regendi populos suos exordio strenuè extinxit, ipseque, ac socij Principes & Proceres uictos uno prælio ac dissipatos rusticos, captis passim & extremo supplicio affectis compluribus, ad ueterem obedientiam redire coegerunt, oppidorum quoque ciuibus conspirationi huic affinibus arma ademere. Alioqui mutuus inter ipsùm & fratrem eius Fridericum amor perpetuus, tamque arctus fuit, ut non modò nunquam dissilierit, sed crescentibus utriusque fratris annis; crescentibus, uario temporum successu, curis, laboribus, & periculis, longè etiam auctior factus sit. Ac Iohannes eandem cum fratre religionis doctrinam, eisdem ab theologis traditâ probans, eius doctrinæ Confessionem scripto comprehensam, Carolo V. Cæsari, & Imperij Ordinibus, ipse & eiusdem Confessionis approbatores Principes ac ciuitates, in Comitij Augustanis a. n. 1530. VII. Calend. Iulij publicè exhibuerunt. Cum de in controuersiam uocatis capitibus conueniri non posset (nam, cum reliquis idem sentientibus unà, Iohannes, quæ proposuerat adè constanter tuebatur, ut Constantis inde cognomen reportauerit) paulò post impendens à Turcarum rege Solimanno Germaniæ, Pañoniæque, & toti adè Christiano orbi nouum discrimen adtuendæ à maioribus acceptæ libertatis curam omnium animos conuertit. Is enim Rex, post Taurinum expugnatum, Rhodum captam, Ludouicum Hungariæ regem cum triginta Christianorum millibus trucidatum, Pannoniam occupatam, & cum omni præsidio nudam reliquisset, altero reditu, Iohanni Transsiluaniæ præfecto, qui Hungarorū regem se ferebat, ceu beneficij loco, traditâ, post obsessam denique, frustra equidè, sed nō sine enormi Austriæ clade, Viennam; anno 1532. cum innumabili exercitu in Pañonias effusus, Austriam (superior ea olim Pañonia) continuè petijt. Omnes Viennam (seu Iuliobona ea priscis, seu Vindomana fuit) expugnatam ire cum credebant, omnes Germanos in seruitutem redactum aduenire. Carolus itaque Cæsar Germanis omnibus pacem indicit, inter dissidentes concordiam, ad synodum usque sedandis contentionibus ecclesiasticis indicendam, promulgat, omnes, arma, opes, operas suas in communem omnium, potentissimum hostem expedire iubet. Obedienter cuncti fecere imperata; cum coniunctis etiam sibi Principibus, Iohannes Elector officio suo non defuit, oblitterata offensa, quod Ferdinandum Austriæ Principem Caroli V. Aug. fratrem, Hungariæ & Bohemorum regem anno superiore proximo nō ritè Cæsarem designatum esse, fratrisque successorem, misso Coloniam, ubi Ferdinandum designaturi, quorum id iuris est, conuenerant, Iohanne Friderico filio, contenderat. In maximo uerò eo nostrorum apparatu, Turcis partem exitioso, partem, adè formidabili, ut ipsemet ille, sua opinione inuictus eorum rex, prætenui oppidulo, in Pañoniæ finibus, cui oppidulo Guintio nomen erat, irritis innumerialium copiarum conatibus omnibus, oppugnato, turpi fuga Germaniæ fines desereret: Iohannes Elector, eodem quo hæc acta sunt, nati Seruatoris anno, suæ uero ætatis 63. Cæs. creand. officij 7. Idibus Augusti, Sueinicij, in VII. uirali ditone, placidissimo fine, Deo spiritum reddens; Vitebergæ propè fratrem suum ac decessorem Fridericum in eiusdem templi adyto cubat: Habuit è prædefunctis uxoribus; priore Sophia Magni Megalburgij Ducis filia a. n. 1503. in puerperio extincta, & Torgæ sepulta, filium ex eodem puerperio natū & successorē suum Iohannem Fridericum: è posteriori uxore Margarita Anhaltina Valdemaro Principe genita, & post obitum Vitebergæ quiescente, Præter Margaritam, unde uicennem uirginem mortuam, Mariam Philippi Pomeraniæ Ducis coniugem, filias, Iohannemque non longeuum filium; Iohannem quoque Ernestum, de quo suo loco aliquid afferemus,

Faint handwritten text at the bottom of the page.

IOANNES CONSTANS V. DVX SA-
XONIAE ELECTOR.

*Dux hic IOHANNES Augustos Saxo creabat,
Constanti magnus pectore dignus auis.*

*FRater erat Sapiens, genitor tibi Relligiosus,
Mitis auus, proauum Bellicus auxit honos;
Strenuus est abauus, Grauis est at auusq, uocatus,
Est tritauus Fortis: sunt tibi cuncta simul;
Es quòd, IOHANNES, Constans agnomine. Veri
Nempe tenax, recti possidet omne decus.*

F

IOHANNES FRIDERICVS I. MA- GNANIMVS, VI. DVX SAXONIAE ELECTOR.

Magnanimitas, & in rebus aduersis singularis tolerantia, Principem hunc, non minus, ac maiores illius alios alia dotes, comendandum efficiunt & memorabilem. Postquam Vdalricus Virtebergensium Dux, armis Philippi Chattorum Principis, in patrium Ducatum est restitutus, rebus ad maiorem motum spectantibus, sed Cadenicâ in Bohemis conuentione compositis, Iohannes Fridericus inter alia quae conuenerant, (qua de re secus pater eius senserat) Ferdinandum Caroli V. Aug. matrem pro designato Caesare agniturum se ac ueneraturum esse, Viennae postea est professus. In ijs quae se offerebant ad communem Rom. Imperij statum spectantia (cuiusmodi ferè sunt; Monasteriensis à Catabaptistis, quos appellant, occupata; in Vestphalia, urbis obsidio; in Hungariam contra Turcas, Ioachimo Brandeburgensi Marchione summo copiarum Duce, omnium Imp. Ordinum decreto, subsidijs, & opibus suscepta expeditio; auxilia in Gallum Regem, & Cluensem Ducem, anno proximo post Hungaricum, quod attigimus, bellum, Carolo Caesari, consensu eorundem Ordinum praestita) in ijs, inquam omnibus, quae pro sua parte debebat, sedulo praestitit. Cum de Vurcinâ Praefulis Misnensis oppido inter ipsum & agnatum eius Mauricium controuerteretur, Philippus Princeps Chattus eos placauit. Henricum Ducem Brunsvigium, qui se iuniorem tum nominabat, foederatis auxiliantibus, Elector primùm Brunsvigiâ ditione sua expulit, inde, recuperare eam satagentem, eisdem foederatis opem ferentibus, ad ditionem adegit. Cum Carolo V. Imperatore, ipse (& qui cum ipso, ac inter se foedus fecerant, Germaniae Principes ac ciuitates) beligerari anno 1546. cum coepisset, tota eius anni aestate, unâ cum Philippo Chatto, in Bavaris & Sueuis castra contra Imperatorem circumtulit, cum quidem casus aliquis grauior toto eo tempore spatio neutri partium accideret. Hieme urgente, & alijs difficultatibus exortis, ubi suis cum copijs VII vir noster domum reuertisset, ipso brumae tempore in Mauricium agnatum, qui Caesaris partes sequebatur, imparatum arma conuertens; quidquid is oppidorum & terrarum in Saxoniam, Misnia, Turingiam obtinebat, suam in potestatem redegit; Zuiccam, Dresdam, Pirnam urbibus duntaxat exceptis, & Lipsiam, quam tamen tormentis ita concussit, ut nullius unquam atrocioris antea huiusmodi concussionis meminisse se homines ea tempestate uiui testarentur. Re igitur infecta isthinc abiens, intellecto, Albertum Marchionem Brandeburgium, qui aequè Caesari militabat, & Christophorum, eiusdem cum Chatto tituli, Dynastam in Boiorum finibus Leuchtenbergium, Rochlicij apud Orientales Mysos cum militum aliquot cohortibus, animo ipsum intercludendi, se continere, securè interim agere, uoluptatibus & ludis, quasi nihil aliud negotij esset, indulgere; utrosque improviso accessum oppressos, uix tentatam ab ipsis defensione, cepit. Ineunte uere anni 1547. Caesar, eius frater Ferdinandus, & qui cum ipsis faciebant Principes, inopinato aduentu Electorem à Misena oppido Vitebergam contendente adorti, exitinere praelium committere coegerunt, quo in praelio ille, disiectis copijs, fortiter repugnans, captusque haud longè Mulbergam oppido, Caesari eiusque fratri oblatus est: dum interea; à Praefectis eius, Domernus audita Domini sui clade, è montanis, quas ceperat, Misniae urbibus in Saxoniam pergeret, Bremaeque urbe liberata, quanquam impedimentis amissis, Ducem tamen Brunswicensem Ericum, propè Visurgim fluumium profligaret. Captiuus Iohannes Fridericus & captiuitatem magno tulit animo; nec minori, quod VII uitali dignitate ac magna simul ditionum suarum parte exueretur. At, quae, inter alias, conditio ei proponebatur, ut quod amplexus erat Religionis dogma repudiaret, adduci non potuit, exemplo scilicet eorum, qui in ijs, quae de rebus diuinis statuimus, caduca aeternis praeposenda esse minimè censent. Quinquennium totum, hoc in statu, aulam Caesaris sequutus, Mauricij agnati armis, & Passauiensi pacem uniuersum per Imperium, ijs qui exhibitam Augustae anno 1530. doctrinae confessionem tutarentur, promulgatam, paullo post allaturam actione, in libertatem restitutus est, & à Caesare benignè dimissus, domum se retulit, atque qui sibi super erant agris ac possessionibus pacatè in posterum praefuit. Mauricio in Siuershufanâ, contra Albertum Brandeburgensem, acie interfecto, cum Augusto Mauricij fratre & successore, conuentu Naumburgi habito, quicquid residuum uidebatur, de quo controuerti posset, de eo diligenter & solicitè transegit: ac postea V. Nonas Martij anno virginiei partus 1554. tranquillè mortali in terris uitae ualedixit; cum, uxore undecim ante ipsum diebus mortua, breui idem sibi euenturum quasi praefagens, loculum ad latus eius relinqui sibi sanctè mandauisset. Vinariae in Tyrigetis sepeliuntur. Annum ipse attigerat 51. Sibylla uxor (Iohannis Iuliacensis Ducis filia, Guilelmi Ferdinandi Caesaris generi soror) in matrimonio eius uixerat annis 28. Ex eo matrimonio liberos habuere: Iohannem Fridericum II. & eiusdem nominis tertium; & tertio hoc natu grandiore Iohannem Guilelmum; qui parentibus superuixere; ac Iohannem Ernestum, qui puer ante utrumque parentem uiuis exemptus est.

IOHANNES FRIDERICVS I. MAGNANIMVS, VI.
DVX SAXONIAE ELECTOR.

*Quo, populis Caesar poterat dare iura, legente,
Dux facie hac Saxo IANFRIDERICVS erat.*

*S*axonici Ducis haec quicumq; tueberis ora,
Quo dicente nouus Caesar habendus erat;
Dum casus omneis Ducis, atq; pericula uolues
Hac uerè, suprâ cetera, uerba dàbis:
Rebus in aduersis te nec moderatior alter,
Fortior aut alius IANFRIDERICE, fuit.

MAVRICIUS MAGNVS, VII. DVX

SAXONIÆ etc. ELECTOR.

ANimi rerumque gestarum magnitudine, æmulum Alberti aui, se haud dubiè ferens Mauricius, qua ad uirtutem grassaretur uia, proximo statim ab Henrici patris morte anno, Christiani calculi 1542. ipse nec dum annos egressus uiginti & unum, certo quidem & apud exteros etiam scriptores celebrato atque pernobili, sed exitiali propè sibi ostendit argumento : cum uoluntarius, suomet stipendio, miles, cum Rom. Imperij copijs, Pestum & Budam, Ioachimi II. Marchionis Brandenburgij ductu, irrito sanè conatu, recuperaturis, in Pannonias uenisset. Alacriter enim aliquando, experiundi qui vir hostis esset causâ, castris, uno tantum comitante satellite, exiens, cum occurrente Turcarum globo animosè manus conferuit, eo euentu, ut ab hostibus equo deiectus, nec iam proximus esset, nisi fidissimus eius minister ille iacenti ipsi corpore toto super incubuisset, & Turcas uulnera ingerentes tantisper fuisset demoratus, dum forte fortuna superueniens nostrorum equitum ala adolescentem Principem præsentissimæ morti eriperet, quanquam fidissimus ille, & æternâ memoriâ dignissimus comes Principis, illius uitam, suomet, in uestigio, interitu redemerit. Ante abitum in Pannonias, ab agnato Iohanne Friderico, Duce Saxonum VIIviro dissentire Mauricius ceperat, ob Vurcinam Misnensis Episcopi oppidum, sed re ut uidebatur, maiorem in motum euasura, soceri sui Hessorum Principis, ut moderatius uterque ageret, suadentis, auctoritati Mauricius cessit. Inde, binis hoc negotium sequentibus annis, & in Veromanduis belligeranti cõtra Gallos Carolo quinto Cæsari præstò fuit; & eidem Cæsari, ipse & Augustus frater, in signi adducto equitatu; cum auxilium ferrent, hostes, uictoriâ non ignobili, ad D. Victorinum, profligarunt. Reuersus domum, Henricum Ducem Brunswicensem, qui in socerum Mauricij Chattum, & agnatum, Saxonem arma mouerat, repressit, atq; cohibuit. Carolo deinde Imperatori Mauricius se coniunxit, cum Saxonum & Chattorum, confæderatisque alijs Principibus, populis, & urbibus Germaniæ bellum gerenti : non ambiguè hac etiam ratione adductus, quòd uictò Electore agnato, quibus is ditionibus exueretur, ne ijsdem Mauricius quoq; , & ipsius lineæ posteris profus exciderent, periculum esse uereri poterat ; rebus interim eò delapsis, ut Cæsare alibi in confæderatos signa circumferente, ipse domi rem gereret, & demum, etiamsi Saxo VIIvir caperetur, præmium tamen nauatæ eâ expeditione operæ, & superati VIIviri, in eadem omnino familiâ nihilominus permaneret, Mauricio à Cæsare in capti locum, VIIvirumque ordinem, & ditionem VIIviris Saxonibus subiectam, euecto ; cum statim à Mülbegianâ Cæsaris uictoria, pridie nonas Iunij a. n. 1547. ipsis in Cæsarianis castris ; tum, anno sequente proximo, in frequentissimis totius Germaniæ comitijs Augustanis, soleñi adparatu cerimoniaque omni adhibitâ. Sequuta Magdeburgi munitissimæ Saxonum urbis obsidio, cui Mauricius à Cæsare & Ordinibus Imperij summâ cum potestate præpositus, urbem ad XV. menses obsessam ad deditiõnem adegit. Mox Hessi soceri liberandi ergò, suis aliorumque intercessionibus & precibus diu frustra adhibitis, arma capiens, postquam effecisset, ut captiuos Principes, Saxonem & Chattum Cæsar dimitteret, & Passauiensi conuentione reformatam ex Augustanæ, quam uocant, Confessionis formulâ religionem profitentibus pacem daret, rogatu Ferainandi Cæs. designati, eodem quo fratrem eius Imperatorem oppugnarat, anno, in Hungariam abiens, Insula Danubij, munitâ, & alijs, quæ è re erant, institutis, potentissimi quoque Turcarum Monarchæ militem intra limites & præsidia sua continuit : celeritate suâ Alexandro illi magno (quod magni cognomentum, h uic etiam nostro appositè à multis adiectum nemini non liquet) perquam similis, & uno eodemque anno, Europæ, Asiæque regibus omnium ceterorum maximis terrori esse uisus : tametsi nec audaciâ quoque & perseuerantiâ Macedoni magno illi disparem fuisse, pericula, in Pannonijs, in Gallijs ; hic nõ formidata, illic adita ; Saxoniarum denique & Magdeburgensium rerum uniuersa illa tractatio, ostenderint. Atqui ægerrimè ferens, pacem suis potissimum operis Germaniæ partam contumaci solius Alberti Brandenburgij, confæderati antea sibi, peruicacia turbari, diu multuq; ad amplectendam pacem eum frustra cohortatus, finitimorum defensionem suscepit, & cum Alberto in diocesi Hildeshemia ad Siuershusam pagum peracti pugna congressus, uictoriâ quidem, profligato hoste, insignem obtinuit ; sed eodem in prælio, iam planè uictor, pila in dextro latere ad ilia traiectus, triduo post, V. scilicet idus Iulij, anno nati Domini & Seruatoris nostri 1553. suis in castris uitam cum morte commutauit ; annos natus 32. menses prætereà 3. dies 21. sexennio uno, quas paterna hæreditate adierat, altero, quas Germanico bello insuper adeptus erat, prouincijs & honoribus potitus. Neq; uerò gloria bellica ad obeunda pacis munia segnem eum fecerat atq; inhabilem. Nam Vitebergensem in VIIviratu recens parto academiã conseruauit atque instaurauit, Lipsensem auxit & fouit : nec dum VIIvir, ludos illustres litterarios tres, Misnæ ad Albim, Grimæ ad Muldam, Portæ ad Salam, retribus in singulas liberaliter adsignatis, constituit. Florenti auo, modo què descripsimus, occumbens, ex Agnete Chatta Philippo genita, filiam tantum reliquit unicam (nam Albertus filius 4. mensium infans quinqueñio ante patrem obierat) unâ cum matre superstitem, Annam, Guilelmi Com. Nassou. Vraniz Principis uxorem Mauricij ipsius intestina, in proximo conflictu (quo de conflictu egimus) pago Siuershusa ; corpus Freibergæ Mysorum, prope Henricum patrem, marmoreo tumulo terræ traditum est.

AVGVSTVS I PIVS VII SAXONIAE
 MAVRICIVS MAGNVS VII DVX SAXONIAE,
 ELECTOR.

*MAVRICII fuit hæ Augustos forma creantis
 Saxonis : ast idem pectore perpès erit.*

Æternat reges, nimium si immensa cupido,
 Quis magis AEmathio rege perennis erit?
 Si moderata magis faciunt durare, superstes
 Audiet, AEmathio præ Duce, MAVRICIVS!
 Vnus Pelleo iuueni non sufficit orbis;
 Mauricio patriæ sufficit una salus.

G

AVGVSTVS I. PIVS VIII. SAXONIAE

DVX etc. ELECTOR.

Ratris masculum heredem non habentis, ut in reliquam hereditatem, ita in vestigia quoque uirtutum successit Augustus: quem sane, ad utrumque, ut ita dicamus, paratum semper fuisse in aperto est; pacis tamen & publicae tranquillitatis conseruandae omnium Principum longe studiosissimum. Itaque qui cum Mauricio fratre Gallicis expeditionibus interfuerat, unaque cum eo Gallos ad D. Victorinum egregie vicerat; qui una cum eodem fratre, Carolo V. Caesari, Germanico, in confederatos bello adhererat; & postea quoque; fraterna castra caussamque; sequutus, fortis atque inuicti animi laudibus sedulo inhauerat; qui Guilelmum Grumbachum, Ernestum Mandestoum, aliosque; reipublicae turbatores, summo cum imperio a Caesare & Ordinibus omnibus ei negotio praefectus, obsessa Gotha, & expugnata arce Grimensteinia, in Thuringis, ad annum 1567. exercitu contracto extinxerat & coercuerat: is quamdiu in pace uiuere poterat, arma non modo non induit, uerum etiam omnes dissidiorum plurium occasiones, omnia quasi fomenta, quam honestissimis poterat modis, praecidit, restinxit, iustulit; partae quietis gloriam neque fratri inuidens, & ipse seruatae palmam non sequius affectans. Adolescens in aula regia Pragae uixerat. Ducta postea ad annum 1548. uxore Anna Christiani III. Daniae regis filia, nuptijsque Torgae celebratis: quo tempore frater uictor Siuershufana in pugna occubuit, cum apud socerum degeret Augustus, de casu fratris certior factus, ex Dania reditum, una cum coniuge, maturauit, suisque expectatissimus cum aduenisset, possessionem, pro more, adiit, atque eam cum ceteris iuribus & beneficijs, quibus frater gauisus erat omnibus, sibi posterisque suis auctoritate Caroli Aug. eodem adhuc anno confirmandam curauit. Cum agnato suo deinde Iohanne Friderico patre, Numburgi coiuit, cumque eo arduis de rebus multis transegit; proximo ab eiusdem morte anno, cum filijs eodem in loco congressus, & nuper inita cum parente eorum pacta renouauit; & mutuae successione hereditariae (ab Henrico quondam Illustri, primo a Mysis Turingiae Principe, acceptae) beneuolentiaeque & defensionis iura, cum ipsis primum, ut gentilibus & agnatis, deinceps cum Brandeburgensi & Hassica Pp. familijs de integro sanxit, & iniuriarum offensionumque omnium obliuionem perpetuam suauit omnibus ac persuasit. Ad comitia Augustana anni 1555. quibus, conuentione Passauiensi, concessa ad Augustanae Confessionis argumentum de religione sentientibus pax, confirmata, atque de nouo rata esse iussa est; cum eis comitijs, per occupationes interesse ipse non posset, legatos misit, qui ipsius nomine & loco otij salutisque communis rationem diligenter habuere. Conuentui autem Francofurtum ad Maenum indicto, quibus in Comitijs Carolus imperio cedere se denunciauit, ipse coram interfuit, & cum collegis una Ferdinandum Imperatorem salutauit: triennio post, Maximiliano Caesari, ad patris Imperatoris petitionem, designando, eadem in urbe, idem, praesens, officium praestitit; atque ab eodem Maximiliano iam Caesare eius nominis II. anno 1566. in Comitijs Imperatorijs etiam Augustanis, solenni ritu, omnia quae ab Imperatorum collatione dependent regendarum a se gentium beneficia (eaque & ipse praesens) suscepit. Ratisponam etiam ad collegas se ipse contulit, cum isthuc illi ad Rudolphum Maximil. II. filium, Imp. designandum anno 1575. conuenissent. Sequenti anno, conueniente extremum cum Ordinib. ceteris Maximiliano Ratisponae, eodem Elector suos legauit, cum mandatis ad ea quae tum mouebantur, optimi & omnium quietis retinendae numerorum calientissimi Principis ingenio aptissimis. Cetera; domestica praesertim, quae dissidentium de diuersis theologiae capitibus conciliationes spectauere, plena prudentiae & uigilantiae, Principis huius acta atque consilia, in Academijs, scholas, & bene meritos liberalitatem eius ac beneficentiam, uirtutesque alias, Principe bono, ut bono patre, dignissimas, breuitatis studio praeterimus: neque addimus; eum etiam pro perpetua & constanti erga Imperatores obseruantia, anno 1582. primis Rudolphi II. Aug. comitijs Vindelicorum Augustam indictis, adducta Anna coniuge & liberis, interfuisse, conseruandae inter omnes mutuo Ordines amicissimae uoluntatis, & cauendarum distractionum, ut cupidissimum, ita propositi huius usque ad uitae finem tenacissimum: ut qui Coloniensi etiam caussa, ad annum 1583. non nisi pacate & legationibus intercesserit. Illud modo superioribus adiungimus; annum circiter 1584. Heenebergium Franciae orientalis nostrae Principem comitatum, Georgio Ernesto Pp. eorum Comitum ultimo sine sobole defuncto, Duci huic nostro, eiusque gentilibus & Chattorum Pp. ex ueteri. inter Saxon. Heeneberg. Chattam domus pactorum formula, accessisse. Anno demum uxore, calendis Octobris anno 1585. amissa, cum sexagenarius Augustus iam Agneten Hedwigin Ioachimi Ernesti Principis Anhaltini, ex Eleonora Virtebergensi, filiam iuuenulam sibi despondisset, celebratisque magno cum splendore nuptijs, mense Ianuario anni 1586. domum eam magnifice deduxisset: eiusdem anni III. Idus Februarij, cum a sacris redisset, atque languorem sentiens quieti se dedisset, uesperis, horam inter sextam & septimam, tranquille placideque animam exhalans, mortalem uitam cum immortali commutauit, Freiberga ei tumulum, ut patri antea, & Mauricio fratri, praebente. E quindecim illius ex priori coniugio liberis, ipso moriente, praeter Elisabetham Iohanni Casimiro Friderici III. Com. Pal. ad Rhenum VIIviri filio desponsatam, Dorothea etiam, & Anna; haec Iohanni Casimiro, Iohannis Friderici II. filio, Saxonum, illa Henrico Iulio Iulij filio Brunswicensium Ducibus elocatae, unicuique Christianus filius, superfuere, reliqua omni prole in infantia, aut puerili aetate, extincta. Prior Augusti coniux Freibergae sepulta quiescit; posterior, bienno ab obitu laudatissimi mariti, Holfatiae Duci Iohanni denupsit.

CHRISTIANVS IX DVX SAXO-
 AVGVSTVS VIII. SAXONIAE DVX
 ELECTOR.

*Caesaris Augusti, Dux, hoc AVGVSTE, creator,
 Ore: pio, Saxo, pectore maior eras.*

*AVgusto augurio Dux iura, AVGVSTE, dedisti
 Mysis, Turingis, Saxonibusq; tuis;
 Sic toto numeros implesti Principis auro,
 Annis, in patriam promeritisq; senex:
 Vt te Caesaribus, quos dixisti, charior alter,
 Communi utilior non fuerit ue rei.*

CHRISTIANVS I. IX. DVX SAXO- NIAE ELECTOR.

Nicus hic, è filijs, hæres Augusti patris, ea, ab incunte ætate uiuidæ magnæque indolis argumenta edidit; ea confirmatoribus annis uiuo adhuc parente; eum deniq; animû, cum patri successisset, plurimis in rebus ostendit, ut inter laudatissimos Principes locum habiturus fuerit, nisi maturius iusto eum patriæ fata eripuissent. Siquidem parentis uoluntate, & liberalibus studijs litterisque, in pueritia, & peregrinis alijs linguis, excultus fideliter atque institutus (unde eum postea, ubi populis ipse præfuit, ingens in doctos amor, & accito undecunque peritissimo quoque, tribunalia, fora, & quæ huiusmodi alia publicum ad statum dextrè regendum idonea habentur, ritè constituendi desiderium; unde moriturum commendabilis de educandis & erudiendis optimè liberis, diligenti coniuncta ad educatores commendationi, sollicitudo & cura incessit) adolescens insuper, armorum, & equestribus, alijsque exercitationibus, quibus Principum, illustrisque cetera iuuentus imbui solet, ita animum adhibuit: ut alacritate, dexteritate, & alijs, in hoc genere, uirtutibus, natu etiam se grandiores & diutius tali in opere uersatos, longo interuallo post se relinqueret. Vnum & viginti años natum pater ad tractandas rerum habenas admouere cepit, ita ut iubente patre, in locum eius, anno 1581. a Burcardo Comite Barbiensi, VIIviralium Vicario, summi VIIviralis, iuri dicundo Senatus Præses renunciaretur. Vxorem sequenti año duxit Sophiam, Brandenburgensis VIIviri Marchionis Iohannis Georgij filiam, quâ cû ubi mense aprili, aña 1582. magnifico apparatu, Dresdæ nuptias, palmam non semel equestribus in ludis summa cum laude adeptus, celebrasset, ad comitia Augustana, eodem quem scripsimus anno, unâ cum illustrissimis parentibus & charissima coniuge profectus est. Quadrienio post, summa reipublicæ ad ipsum translata, & ijs quæ bellum requirit, & quorum candida pax mater esse solet, operibus intentus; seque, aulam, & urbem Dresdam, equitibus, è nobilitate, stipatoribus, corporisque alijs et urbis custodibus ac uigilibus muniuit; alios alibi militares præfectos & centuriones, liberalibus stipendijs, præsidio patriæ, si res posceret, futuros, conduxit ac fouit: Mauricij patru (qui ædificandi studiosus arces aliquot nouas extruxit ueteres quasdam renouauit, inter easque, unâ cum ipsis urbibus, Lipsensem, & omnium ornatissimam Dresdensem) exemplo, Dresdam aggeribus altius eductis, pluribusque adiectis turribus, fossis denique profundioribus factis, munitiorem reddidit: eandem urbem splendidis aliquot ædificijs exornauit; inter quæ ædificia, in ipso arcis aditu, stipatoribus exstructa domus est, superbissimis columnis, & uirtutum aliquibus dignis spectaculo simulachris, uisenda: alia item domus, aspectabile sanè comeatum cuiuscunque generis receptraculum: hippodromus etiam, cum perampla adiecta area, exercendis militariter equis & hominibus seruiens, altissimis è lapide columnis, aquam diuersis locis suauiter exilientem emittentibus; tanto ordine, tanta pulchritudine & artificio insignibus equorum, leonum, gigantum, & similibus statuis, apparatu, ad sumam, omni, non ad necessitatem tantum uerum ad uoluptatem etiam & magnificentiam, usque adeò nobilis, ut nullis ullius Christianorum in Europa Monarcharum, regum, Principum substructionibus secundus haberi debeat. Alia, ad sacram iuxta ac prophanam administrationem facientia, neque à mala mente profecta, Principis huius instituta ut intermittamus; Martius ipsius animi uigor tum sese exerere uoluisse uisus est, cum ipse, & socij aliquot Duces ac Proceres, Galliarum & Nauarræ regi Henrico IV. opem latum, numerosas admodum Germanorum copias, Christiano Principe Anhaltino ad earum copiarum imperium euecto, in Gallias mitterent. Sed pro fluxa illa rerum nostrarum conditione, Germanis uix dum Galliarum fines attingentibus, VIIuir hic noster, contracto, nec dudum, morbo sustinendo impar, parato ad subeundam mortem animo, Christiani II. Iohannis Georgij, Augusti, II. filiorum, Sophiæ, & Dorotheæ, filiarum, tutoribus constitutis, Friderico Guilermo, Duce Saxoniarum, agnato; & Iohanne Georgio, Marchione VIIuiri Brandenburgensi, socero; caduci exuuias corporis deposuit, VII. Calend. Octobris, eodem año (qui erat, à Christo nato, post mille quingentos nonagesimus primus) quo miles, ut dixi, Germanus Gallos adiutum iuerat, nuncio de Christiani obitu accepto uehementer percussus, quanquam Gallo rege, quantum poterat, impacatos & tumultuantes sedante, & in officio uix ægrè continente: necdum Elector ipse, de quo loquimur, cum obiret, ultra 30. ætatis años, 10. præterea menses, diesque 27. gestæ uerò à se solo publicæ rei plus paullò quàm quinquennium numerabat. Defunctum maritum dilectissimum, Sophia Brandenburgensis, uidua ab eo relicta mestissima; charissimum parentem, liberi tristissimi, desideratissimum dominum, qui imperio eius continebantur populi luctu ac dolore summo perciti, insigni cum pompa funebri, Freibergum (metallis, ab antiquo, ac hodieque celebre oppidum) ad maiores relatum, propè eisdem, primarij in templi summo sacrario amplissimoque addito elogio, condiderunt.

CHRISTIANVS I. IX. DVX SAXONIAE etc.
ELECTOR.

*Cui maternus avus dat rex sua nomina Danus,
Conditor hoc Saxo Caesaris ore fuit.*

Pro patris, en, Dani regis qui nomen habebat
Materni, vultus SAXONIS iste fuit;
Saxonis, ELECTOR qui CAESARIS audij, omni
Par hand ambigue laude futurus avis:
Ni prouenissent currentem fata. Quid? immo,
Par erat: ergo pari laude superstes erit.

H

FRIDERICVS GVILELMVS DVX SAXONIAE PROELECTOR.

Fmpuberum itaque Christiani I. filiorum, Christiani II. Iohannis Georgij, & Augusti II. tutelam decennio iam gerit, (contutore Iohanne Georgio Principe Branburgensi VIIviro interim VI. Idus Ianuar. Iulian. anno 1598. uita functo) Fridericus Guilelmus, adolescentum, quos diximus, Ducum quinto gradu agnatus, Iohannis Guilelmi (de quo seorsum postea adducemus aliquid) filius. Is liberalibus, aulicis, omnibusque adeo uiro Principi scitu necessarijs disciplinis & moribus apprimè eruditus atque instructus, 21. natus aëos, Sophiam, illustris memoriæ Ducum Virtenbergensium, Christophori filiam, Ludouici sororem, ad annum 1583. uxorem duxit: ea septennio postmissa, ne liberis quidem, quos ex ea tulerat, masculos duos, puellas tres, uiuacibus, secundum cum Anna Maria Philippæ Ludouici Comitis Palatini Rheni, Ducis Boiorum, Comitis Veldentia & Sponhemij filia contraxit matrimonium, quæ ipsi VII. calend. Ianuar. more Iuliano anno 1597. 25. Ianuar. Iohannem Philippum peperit. Paterna bona Fridericus hic Guilelmus, mortuo patre, annis 18. tenuerat, cum, ut exposuimus, VIIviralis tutela, & ditionis illius, tutorio nomine, administratio ad ipsam delata est. Qua suscepta, primum omnium, quinto ferè, ex quo nouum munus gerere ceperat, mense, Ordines Prouinciarum pupillis suis parentum, suo, & contutoris Brandeburgij titulo, Torgam conuocauit. Ibi, præsentibus etiam legatis Brandeburgicis, præter decreta, partem, quæ ad religionem pertinebant, partem, uarijs de rebus alijs promulgata, Nobilitas quoque, ut ad quoscunque motus, facillè undecunquè ingruentes, parata in armis, pro patria ad condictum, excubaret, admonita; tributorum & vectigalium nouissime impositorum, graues ob causas, non promissa quidem remissio, de oneribus tamen nouis neuitquam imponendis, Prouincialibus facta pollicitatio; de tota ite in iuris & legum administratione, cum pro tribunalibus, tum in aula, ita instauranda cautum, ut quàm minimus in posterum querelis locus esset. Adacti exinde in fidem tutorum & pupillorum Virtebergenses, ciuitatiq; & academiæ in patrocinium receptis quies (quæ hætenus labefactari uisa fuerat) statusque pristinus restitutus: adacti eandem in fidem Lipsenses & cæteri, quidquid populorum pueris Principibus subijciebatur. His & horum similibus, quæ è communi re uidebantur, actis & sancitis; sequuta eodem & sequentibus annis decretorum exequutio, ac cum usus exigeret, conuentus coitionesq; aliæ. Ac postquæ Proelector magnificas à Iohanne fratre cum Dorothea Maria Ioachimi Ernesti p. m. Principis Anhaltini filia, 6. calend. Ianuar. anni 1593. Altenburgi Mysorum celebratas nuptias, præsentia sua cohonestauisset; aëo sequenti, comitia quoq; quibus Ratisponam indictis, Rudolphus ipse Aug. intererat, coram inuisit, & Turcicum ad bellum, atque cætera quæ proponebantur, quæ suo, quæ tutorio nomine debebat ac poterat, egit & præstitit. Ac publicis sacri Imperij negotijs, sua ex parte, nullibi cum deesset: priuatim etiam, suorum pupillorum, suæ, ac proximorum & gentilium dignitati ac comodis honestissimè inuigilans, Voilandiam, bello Germanico, Iohanni Friderico auo suo tum VIIviro à Bohemis ereptam, ipse unà cum contutore Brandeburgio, à Rudolpho II Imp. ceu Bohemiæ rege sub Bohemici regni cuius in clientela ea iam olim regio est) fiducia, pro pueris principibus suscepit, missio ad eam rem anno 1597. internuncio Iohanne fratre suo & adiunctis ei aliquot Saxonum VIIviratus consiliarijs, ac iureiurando per eos, alijsq; quæ assolent, ritè præstitis. Idem porrò tractus ipsi quoque Proelectori, eiusq; fratri & hæredibus eorum masculis, Oratoribus fratrum propterea Pragam missis. simultanea, quam uocant, Inuestitura, ab eodem Cæsare Bohemiæ Rege, omnium regni Ordinum consensu, anno 1598 est collatus. Atque hic cursum sistimus; neque describendis heroibus pares nos esse, & quid rhapsodum, præsertim in artificum aut turbæ gratiam tumultuaria congerentem deceat, fortasse non ignari.

FRIDERICVS GVILELMVS DVX SAXO-
NIAE, & C. PROELECTOR.

*Augustos tutor dicturivi Saxonis, hoc os
FRIDERICVS Saxo Dux GVILELMVS habet.*

Maximus, & magnus, patrui quòd nomina ponunt,
Saxo GVILELME, tui, Dux FRIDERICE, tibi;
Haud fieri sine mente reor, sine numine Diuùm;
Vt, tibi quò quadrent nomina tanta magis:
ILLVM, Iustitiàq; animoq; ad utrumq; parato;
Pectoris, HVNC, aques, ingenijq; bonis.

CHRISTIANVS II. BENEFICVS, X. DVX SAXONIAE ELECTOR.

Nno Christi MDLXXXIII. Nascitur CHRISTIANVS II. Saxoniae Dux &c. in Vrbe Dresda: Patre CHRISTIANO I. Saxoniae Duce & Electore magnanimo: Matre SOPHIA, Heroïna inclyta, Serenissimi Principis, Iohannis Georgij Marchionis Brandenburgensis, Septemviri & Electoris, Filia, IX. calendas Octobris, hora quarta matutina. Illius Anadochi seu sponsores in baptismo, præter cæteros fuere Augustus Elector auus, & huius Serenissima Coniunx, Anna, nati Principis auia.

Anno 1591. CHRISTIANVS I. Saxoniae Dux & Elector, morte præmatura extinguitur, anno ætatis 31. gubernationis 6. VII. calendas Octobris. Anno 1592. CHRISTIANVS II. Saxoniae Dux, loco Patris, electus & postulatus Administrator Episcopatus Misnensis. vsitato Homagij iuramento, subditos illius in fidem & clientelam recipit, XIV. calend. Martij: sub tutela FRIDERICI GVILIELMI Proelectoris, anno ætatis IX. Anno 1601. CHRISTIANVS II. Electuræ Saxonicae Hæres, cempto feliciter anno ætatis XVIII. iuxta tenorem AVREÆ BVLLÆ, gubernationem Electoralem, magno cum applausu ac congratulatione Ordinum omnium, suscipit ipso Natali die, nempe IX. calend. Octobris. Quo tempore Legati Cæsaris, item MATTHIÆ Archiducis Austriae, tum ipse MAXIMILIANVS Archidux, aliorumque Imperij Electorum & Principum Consiliarij, ad gratulandum Electori nouo, Dresdam veniunt.

Initio gubernationis Imperatorem Rom. RVDOLPHVM II. grandioribus aliquot fulminaribus machinis & tormentis bellicis, ab Turcam oppugnandum in Hungaria donat CHRISTIANVS Elector, cum inscriptione, plena subiectissimæ significationis, fidei & obseruantia erga Cæs. Maiestatem: quam eandem postea etiam declarare consilio atq; opera constanter, omni vitæ tempore, studuit: memor symboli verè Heroïci ac Christiani, quo plurimum delectatus fertur ab ineunte ætate: TIME DEVM, HONORA CÆSAREM. Anno 1602. Dresdæ nuptias celebrat CHRISTIANVS II. Elector, cum sponsa generosissima, HEDVIGE, Friderici II. Danicæ ac Norvvegiæ Regis Filiæ, Christiani IV. Sorore: apparatu rerum omnium magnificentissimo & splendidissimo; pridie Idus Septemb.

Anno 1607. CHRISTIANVS II. Elector Sax. cum Duce Illustrissimo IOHANNES GEORGIO, Fratrem, Pragæ, ob res grauissimas, ad Cæs. Maiestatem profectus, honorificentissime ab eadem in arte Regia extipitur, pridie Non. Iulij.

Anno 1610. CHRISTIANVS II. Elector Sax. Feudum Iuliacensis Ducatus & Ditionum ad hærentium, cum Titulo vsitato ac consuetis insignibus, suo, Fratrumque & Agnatorum Principum nomine, in arce Regia Pragensi, ab Imperatore RVDOLPHO II. per solennem investituram accipit, V. Calend. Iulij. post annos CXXVIII. à prima donatione FRIDERICI III. Imperatoris Rom.

Anno 1611. Conuentus Electorum Imperij Miilhusæ indicitur, ad VIII. Id. Iulij. Ad nuñc profecturus Elector, vt suam imperio operam, Fidemque Imperatori probaret, cum penè jam in procinctu esset, morte repentina, sed placidissima consopitus, ad sempiternum istud Electorum Concilium, cui præidet ipse DEI Filius, abit, die 23. m. Iunij, hora 10. post meridiem Corpus exanime, Christiano ac solenni ritu, Mausoleo Gentilitio Ducum & Electorum Saxoniae, inter questus & lacrymas pares summorum, infimorum, medioximorum infertur Fribergæ, die 6. M. Aug.

EPITAPHIVM

Inclyti Principis sic habet:

CHRISTIANVS II. Dux Saxoniae, Iuliaci, Chua & Montium, S. Rom. Imperii Archimarschallus & Elector, Princeps animi iuxta ac corporis dotibus insignis, prudens, fortis, beneficus, pietate in Deum, constanti fide in Cæsarem, amore in patriam, æquitate & clementia in subditos; nulli Maiorum secundis, gravis nemini, iucundus omniibus, bello Iulia cens sine cæde & sanguine sopito, in complexu suauissimæ & laudatissimæ coniugis, maximum sui desiderium relinquens, pie in Christo obdormiuit, die 23 Iunij, hora 10. post Meridiem, Anno M. DC. XI. postquam vixisset annos 27. M. 9. d. 23. & regnasset annos 9. m. 9. d. 23.

Moneta funeralis ab vna parte.

Imaginem defuncti Principis exhibet cum inscriptione

MEM. FVN.

CHRISTIANI. II.

S. Rom. Imperij Archimarschalli & Electoris, Ducis Sax. Jul. cl. & Montium, patifici, Benefici, Nati XXI. Sept. Anno M. D. LXXXIII. Denati XXIV. Iunij, Anno M. DC. XI. in aversa facie,

Pro fide

supra fidem,

DEO ET CÆSARI,

Mors rapuit.

Non deficit

alter.

CHRISTIANVS II. BENEFICVS, X. DVX SAXONIAE
ELECTOR.

Nomine regis fuit CHRISTIANVS & inclytus Heros,
Casani ELECTOR, magnus & orbis honos.
Nam per Te pietas stetit, & Concordia fida.
Virtus est letho fortior, igne Fides.

Princeps CHRISTIANVS fuerat pietatis imago,
Iustitiae columen, clementis & oris asyllum,
Tutamen Patriae firmum, lux provida rerum,
Et vitae speculum populis illustre decentis,
Illi cura sacro Princeps, defendere cultus,
Aeternumque pio venerari pectore numen.

IOHANNES GEORGIUS MA- GNANIMVS ET CONSTANS, XI. SAXONIÆ

DVX ELECTOR.

ANNO Domini MDLXXXV. IOHANNES GEORGIUS Saxonie
Dux &c. Christiani I. Electoris Secundus Filius, in arce Dresdensi nascitur,
III. Nonas Martij, hora 10. post Meridiem, cujus per Baptismum initiati-
oni affuerunt vterque Elector Avus & Avia.

Anno 1603. postulatus Administrator Præsulatus Mersburgensis,
subditis illius Diæcesis, juramento fidelitatis adstrictos, in fidem ac cliente-
lam suscipit, VII. Idus Maij.

Anno 1604. nuptias Dresdæ celebrat cum inclyta sponsa Princi-
pe, SIBYLLA ELISABETHA, Friderici, Ducis VVirtembergici Filia, XVI. Cal. Octobris.

MDCVI. Dresdæ suum diem obit prima conjunx Illustrissimi Ducis Saxonie IOHAN-
GEORGI, SYBYLLA ELISABETHA, in ipsis penè primordijs Conjugij suavissimi, die 20.
M. Januarij.

Anno 1607. IOHANNES GEORGIUS, Saxonie Dux, secundas nuptias Torgæ ad
Albim celebrat, cum generosissima Principe, MAGDALENA SIBYLLA, Illustrissimi Princi-
pis ALBERTI FRIDERICI, Marchionis Brandenburg. & Borussia Ducis, Filia, XIV. Ca-
lend. Augusti.

MDCIX. SOPHIA ELEONORA, Filia primogenita IOHANNI GEORGIO Saxo-
nie Duci, nascitur die 23. m. Novembris. MDCX. MARIA ELISABETHA, Illustrissimi
Ducis, IOHANNIS GEORGI filia altera in lucem edita, die 22. m. Novembris. &c. Deus
Opt. Max. Serenissimo Electori Saxonie, DN. IOHANNI GEORGIO,

qui verè est

RELIGIONIS ARA,
TRIBUNAL IVSTICIÆ,
PRVDENTIÆ DELVBRVM,
MANSVETVDINIS SACRARIVM,
MODERATIONIS, HVMANITATISQVE LARARIVM,
VIRTVTVM THESAVRVS,

In multos Nestoris annos benedicat! Amen.

*Interea excelsum nomen, laudesq, canemus,
Donec in hoc aliquis corpore sanguis erit.*

IOHANNES GEORGIUS MAGNANIMVS ET CONSTANS,
 XI. SAXONIAE DVX, ELECTOR.

Chare DEO Elector, lato nunc omine salve,
 Martis & artis honos Saxonicaeque domus.
 Magne PATER PATRIAE, Dux o fortissime salve,
 Imperij numen, lumen honoris ave.
 Vive diu, ceu lux multis memorabilis annis;
 Perge DEVM MAGNUM, Caesarem amare diu.

Maximus Elector, nam magna luce coruscans
 Iustitia, Regisq; calet caelestis amore:
 Cum cultu, populi versatur ab ora, sereno.
 Virtutum radios late diffundit, & omnem
 Afficit ingenti complens dulcedine terram.
 Hoc Duce salva manet Respublica Teutona salvo,
 Et florente, schola florent, sacra recta fociq;

ALBERTVS ANIMOSVS, DVX SAXONIÆ. etc.

NVnc, eorum quosdam, qui, Misnensis ortus, Saxonie Duces, dempto Cæsarib. creandis VIIviratu, fuere, breuiter describere pergemus. E quibus primus esto ALBERTVS, Ernesti Electoris frater, Placidi Friderici filius, Bellicosi, primi, è Mysis, VIIviri Saxonie Ducis nepos: quem in pueritia, unà cum fratre, plagio surreptum & liberatum in collectaneis ad Ernestum exposuimus, aliquot iam tum maximæ futuræ indolis argumentis in Alberto se prodentibus, quæ Misnensium Scriptores indicant. Contractæ item (vltura cetera quæ omittimus) cum Bohemo Rege Georgio necessitudinis mentio facta. Socer enim is rex Alberti fuit, Sidonia siue Zedena filia ei collocata, nuptijs eodem anno, quò Placidus Alberti pater breui post è uiuis excessit, celebratis. Oblatum sibi, à soceri obitu, Bohemiarum regnum ambire initio pulchrum existimans, mox fluxam eorum à quibus accersitus erat, expertus fidem, si mul infidias, monente, vel simulatè, vel serio Matthia Coruino rege Hungariæ (is enim, & Fridericus Imp. & Polonus Vladislaus candidati regnum pro se quisque sollicitè petebant) ueritus, reducto domum milite suo, inceptum omisit, & Friderico auunculo Matthiæ Hungari inimico militauit. Cum induciæ bellum Hungaricum tum intercepissent, Nouesiana contra Carolum Burgundiæ Ducem Germaniæ expeditio sequuta, in qua sumus Imperialium copiarum signifer Albertus ipsis in castris constitutus est. Composito, Nouesiano motu, in Silesiam, cum fratre, & cum Brandeburgio Albertus contendit; quando, ea, cuius, ad Ernestum, meminimus, de exercitibus è Germanico solo abducendis, tribus cum Regibus actio instituta fuit. Albertus, priuata causa, quòd conuitorum superbè in Matthiam regem iactorum insimularetur, iracundum regem, heroica ingenui pectoris magnitudine, improuisus, comite uno interprete, adiit. eumq; tametsi Germanorum Principum, hac in militia, uoluntates & conatus improbantem, aduentu tamen Alberti, simul generositatis eius admiratione, simul lætitia adfectum ac ipsum honorificè excipientem, virili & intrepida excusatione, cum armis se, non uerbis ad mulierum morem, bellatum uenisse, arma Imperij Rom. nomine cepisse, aliaq; in eandem sententiam diceret, uehementer sibi deuinxit, & ad perquam magnificè de se sentiendum commouit. Itinere in Palaestinam confecto, Alberti tanquam arbitri, interuentu, concordia inter Vladislaum Casimiri Poloniæ regis filium & Matthiam Regem Hungarum coijt. Iohanne utroque, & Ludouico, filijs infantibus & Guilermo patruo amissis, filiaq; Catharina Sigismundo Austriæ Archiduci desponsata; patruum, & ceterarum provinciarum diuisio inter fratres facta, resq; anno 1485. IV. Idus Novembris, in curia, Lipsiæ, nulla cum offensa ac pacificè confecta est. Ad quæ tempora, Misniæ metallorum tanta ubertas erat, ut in Schnebergio metallo à uenarum præfecto, massis seu ballucis argenti puri mensam & sedilia præbentibus in ipso fodinæ cuniculo, Albertus aliquando conuiuio exciperetur. Rogatu porrò Friderici Imperatoris, cui Matthias Hungariæ Rex magnam Austriæ & Stiriarum partem ademerat, suscepta rei bellicæ cura, depulsum à Strigenæ Stirorum, & Neapolis Austriacæ obsidionibus regem, ac repressum, ut ad conditiones pacis descenderet, adegit; unde miram sui uenerationem atq; amorem eos apud populos excitauit; cum pax tunc confecta ad Hungari usq; regis obitum durauerit. Maximiliano à Brugenibus capto, Albertus seorsum à ceteris principibus, cum insigni equitatu in Belgium aduolauit, ubi & Imperatori, & eius filio (cui gratissimus erat) operam suam studiumq; usq; adeò probauit, ut totius Belgij Præses ab eis constitueretur. Qua in administratione ita se gessit, ut id officij sibi inuidentium machinas omnes haud difficulter elideret. Belgium Flandriam præsertim à factione Gallica egregiè tueretur. contumaces fortiter ad petendam suppliciter pacem cogeret; ad summam totam hanc militiam summa sua cum gloria, Maximiliani etiam amitini sui emolumento, parta undique uictoria, terminaret, quoad anno 1493. omne, tegendi illud munus eidem Cæsari reddidit: inter alios honores Equitum etiam aurei uelleris ordini (raro tum quod superioribus Germanis offerretur, munere,) adscriptus, Friderico filio in ecclesiasticum ordinem cooptat. Equitumq; Borussia Marianorum Magistro effecto, ad statum Frisiæ ordinandum animum Albertus aduertit, Frisiam ab Imperatore, Maximiliano I. uirtutis & maximorum meritorum præmium, pro sese, hæredibusq; suis in perpetuum regendam Ordinibus Imperij assentientibus, dono acceperat. In eam parere recusantem cum milite ipse profectus, discordium vires non magno labore fregit, & occupatæ regionis parti, cum Henricum filium præfecisset, Frisijs, ab eius discessu, ad arma redeuntibus, Henrico Franciæ obsesso, magis itineribus eò reuersus, profligatis obsidentibus filium liberauit. Ipse Groningam urbem circumfedit. Ad eam castra dum haberet, æger factus, & ex castris Embdam deporatus, illic, pridie Idus Septembris, anno ætatis 57. Christi Domini nati, supra mille, quingentesimo, diem extremum clausit: Imperij Rom. & patriæ, dum uixit, defensor haud dubiè acerrimus, quem non immerito, dextram Imperij manum, Germanicum etiam Hectorem, ab ijs qui tum uixere, & militari uerbo Rolandum, ab illo fortissimo quondam Caroli Imperatoris magni propinquo, appellatum fuisse accepimus, elogijs ad omnem posteritatem duraturis. Superfuerunt ei, Georgius, & Henricus, ac Fridericus Prussiarum Princeps Magister, filij; & Zedena coniux anno 1510. fato functa, paucisque post eam mensibus Fridericus, Misnæ maiorum monumentis illatus. Ipsius uero Alberti corpus, è Frisia; Misenam quoq; paternum ad sepulchrum relatum, in eoq; hostilem aliquot vexillis ad tumulum suspensus, depositum fuit.

ALBERTVS ANIMOSVS DVX
SAXONIAE, etc.

*Quis vie hic est? ALBERTVS hic est, Rulandus et ille
Caroli, et Imperij dextera, Saxo, manus.*

*ALBERTI, toties haesit uictoria Belga,
ET tua Rex Pannon, reddita nulla manu;
Haesit, & in nullos uestigia rettulit annos,
Res magis ut deceant nomina nulla suas:
Hectoris Alberto ac nomen quod, faustius, haesit,
Imperij dextra, nobilusq;, manus.*

K

GEORGIUS BARBATVS, DVX SA-

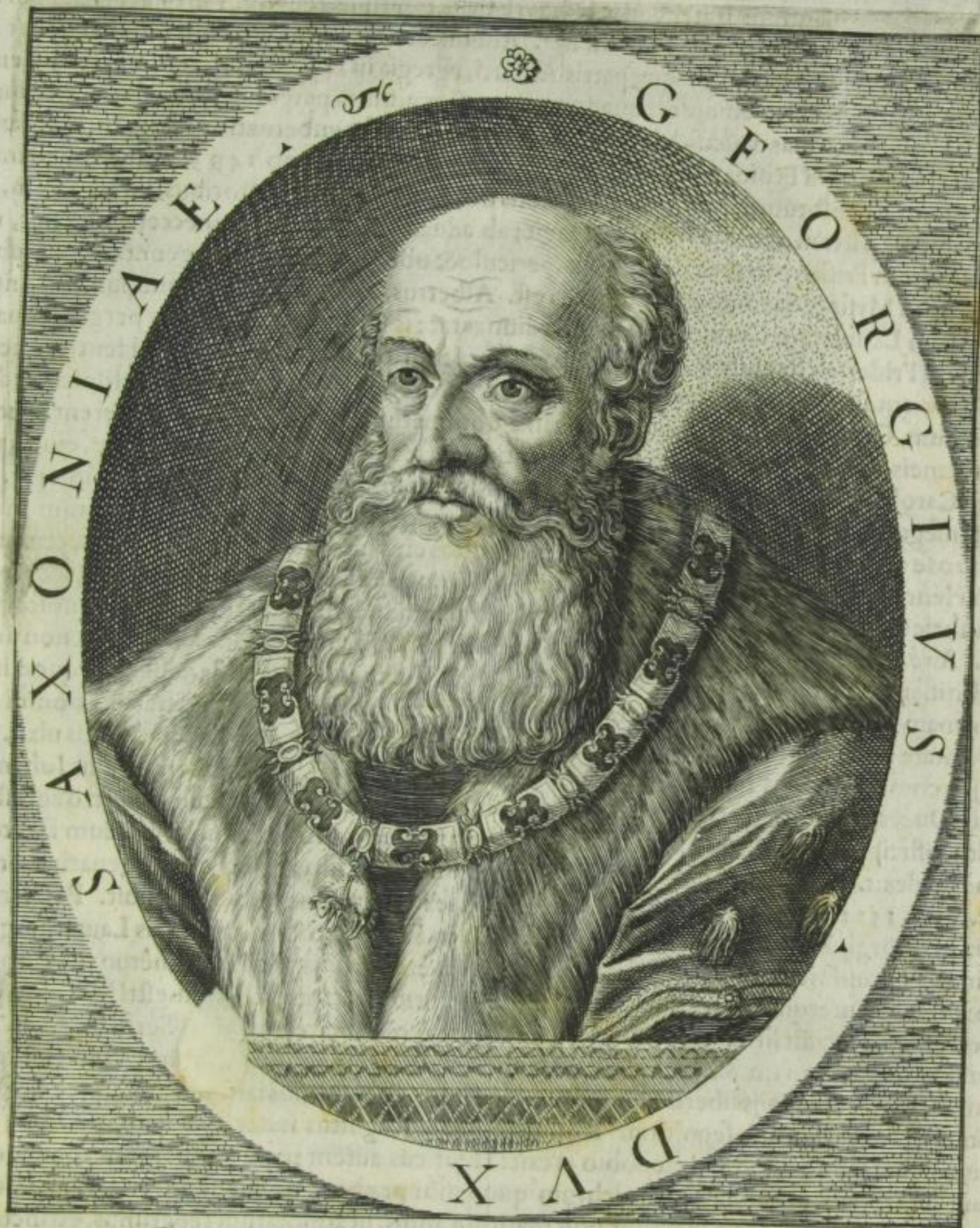
XONIAE, etc.

Georgius, ab Alberto patre, in Frisiam abituro, domi administrandis rebus impositus; cum patens in Frisia satis concessisset, de casu illo certior factus, domesticum gerere imperium perrexit. Postea in Frisiam abiens, sex ibi mensibus exactis, Frisios sibi parentes iurando suam in fidem adegit. Sed domum uixdum regressus, & ijs quae usus erat ibi communiendi animum aduertere incipiens, nouis motibus, Edzardo, Oriental. Frisiae Com. quem Georgius occidentalib. Frisij praesidem reliquerat, auctore e Frisia nunciatis, querebra ad Maximilianum I. Imp. delata, ut Edzardus proscriberetur effecit; uerum opera ludere sese uidens, praemissis duobus legatis, contra Frisios bellum inchoauit: ipse legatos subsequutus, Brunswicensibus in societatem adscitis Ducibus, post Frisiorum castella aliquot atq; oppida expugnata, Groningam primariam Frisiae urbem, potissimum Edzardi rerum omniumq; eius uirium munimentum atq; praesidium obsidione cinxit, Edzardo eam ui soluere frustra annixo. Durante Groningensi oppugnatione, Thamum etiam oppidum neq; illud immunum, a Groninga duobus distans miliaribus nonis Augusti anno 1514. magna oppidanorum clade, praesente ipso Duce Georgio expugnatum est, e Misnensibus etiam, aliquot magni nominis, e nobilitate, & militum, caesis. Edzardo autem pessime de Saxoniae Ducibus merente, popularium animis a Myso & Saxone plane auersis, quanquam Georgius Thamo capto, quod ex Frisij agrorum subegerat, certis cum praesidio praefectis tuendum commisisset, reliquum exercitum partem dimisisset, parte Frisio in solo in hyberna diuisisset, animo quae ceperat, ut uidebatur, exequendi: ijs tamen, quas attingi, alijsq; difficultatibus uel maxime impeditus, grauissimisq; rationibus plurimis permotus, a bello isthuc persequendo destitit, idque Maximiliano Caesari cum significasset totum illud negotium ipsi Caesari remisit; atq; alijs postea rationibus ipsi fratriq; querentibus aliquatenus satisfactum est. Praegraue illud Frisij belli onus, non ignauia neq; secordia (Thami enim expugnatio, occupata fortiter maxima Frisiae pars, ita ut sola prope, quae maximi momenti esset, Groninga plena Saxonum & Mysorum uictoriae obstare uideri potuerit, aliud demonstrant) sed pleno prudentiae consilio, Georgius a se amolitus; Brunswigijs Ducibus cum Hildeshemensibus Antistite belligerantibus, suis in Frisio tumultu confederatis Turingorum & Misnensium equitum cohortes aliquot subsidio misit. Sexennio post a rusticana plebe excitatus ingens motus totam momento euertisset Germaniam, nisi uigilans, una cum ceteris Principibus Proceribusq; Georgius, contractis in tempore uiribus, serpenti malo mature obuiam iuisset. Interea, ac deinceps quoq; rerum domesticarum totiusq; imperandi rationis eam suscepit curam Dux prudentissimus, ut ob iusticiam & moderationem & a populo amaretur ac obseruaretur; & ab equestri ordine coleretur ac suspiceretur. Initio quidem suscepti imperij, ob aetatem necdum satis maturam apud suos contemptior; sed praecleara indoles illius (ut in prima iuuenta optimis exculi artibus & litteris admodum diligenter, ut absq; interprete, familiariter cum exteris, quacumq; uellet, Latine colloqueretur, commentariolum etiam, penes puer, de rebus a patre gestis conscriberet) quod maturius ipse ad regendum accesserat, eodem illa quoq; citius sese exeruit, imo magna per adolescenti etiam annum Principi apud Fridericum III. Imp. ad quem pater Albertus ad comitia anni 1491. Noribergensia eum deduxerat, gratiam conciliauit, quod iam tum grauitatis atq; prudentiae multa in ipso signa apparerent; natura insuper ei habitum ac staturam & uiro & Principe dignam largiente. Armante se aduersus Turcas anno Christiani numeri 1532. uniuersa Germania, militi a se misso Hoierum Comitem Mansfeldium Georgius praefecerat. Triennio post ad Monasterium Westphaliae urbem, sediticne rusticanis furijs non leuiore, ab anabaptistis occupatam recuperandum indicta sibi auxilia fideliter miserat; & alia, contra Gallum cum Carolo Caesare belligerantem, in Prouincia Narbonensem, e sola nobilitate constantia. Rumorem subinde ab Othone Paccio equestri ordinis Procancellario suo disseminatum, quasi contra generum Philippum Principem Hesselum, & Virum Saxonem Iohannem foedus cum Ferdinando rege, & Praesulibus quibusdam, alijsq; Principibus percussisset, facile diluit, Othone uanitatis conuicto. Anno postea 1534. cum Philippus Chattus Vricum Vlrtebergensem Ducem in patrium principatum armata manu reduxisset, Georgius in eo totus fuit, ut imminens genero, rebus in dissidium grauius exituris, discrimen modis omnibus auerteret: sollicitusq; sane ac diligens intercessor, in Cadenensi congressione, ut causa illa pacatis rationibus componeretur, perfecit. Ferdinando enim longum erat gratissimus; neq; minus apud Carolum Aug. eius fratrem poterat, ab eo dudum in aurei uellerisequitum Burgundicum ordinem adlectus. Ceteroqui religionis in Saxonia & alibi tunc acceptamutationem maximo opere improbauit, etiam si Eccio, Carolo studio, & Luthero disceptaturis Lipsiae conueniendi locum concesserit, & Mersburgensi Praesuli concedendum esse, prorsus abnuenti acerbè responderit; cum interim iustitiae & seueritatis, ut solebat, tenax, Nicolao Schombergio, cognomine etiam ipsi patruo Antistite Capuano Rom. admodum ecclesiae (qua in obseruanda Georgius Principum secundus fuit nemini) Cardinale enixe deprecante, nequaquam indulgeret. E Polona sane coniuge, Casimiri II. Poloniae regis filia a patre adhuc uiuo sibi desponsa, quinque filios, totidem filias cum tulisset, ex illis quinque infantes obiere: Magdalena etiam filia, & deinde uxore utrisq; seni Principi longum charissimis, ante ipsum extinctis. Iohannes & Fridericus, filij; ille Elisabethae iam, Guilelmi Chattorum Principis, hic Agnetis Ernesti Comitis Mansfeldij, filiarum mariti; prior annum iam agens 37. posterior cum uixisset annis 35. quadraginta nouem ante parentem diebus, e uiuis abierunt: sola Christina Philippi Hessii uxore, & fratribus sororibusq; omnibus superstitibus, & patri; qui tametsi, animo praesenti & magno semper fuerat, tot tamem liberorum (masculum praesertim stirpis omnium) mortibus uehementer turbatus, senio simul, morbo, curisq; accedentibus, in Dresdenensi aula sua, XV. calend. Maij anno nati e Virgine Christi Seruatoris 1539. naturam concessit, cum annos ipse haberet 67. menses 7. dies 21. Principem egisset annis plusquam 39. ultimus Saxoniae Ducum (una cum uxore & filijs) Misena, sed in proprio quod sibi & uxori extruxerat sacello, Sepultus cubat.

HENRICVS PIVS DVX SAXO.

GEORGIVS, BARBATVS DVX
SAXONIAE, etc.

*Cernitur effigies, Dux, heic tua, Saxo, GEORGI,
Quod nequijt sculpi, pulcher eras.*

*O Quàm bellantem Pallas te sedula texit,
Pace tibi mentem quàm dedit aqua catam.
O quàm carpebat, lesi, te uindice, recti,
Nocte, die, tutum sepe uiator iter.
Saxonas ergo Duces inter, Dux Saxo GEORGI,
Dotibus his omni tempore maētus eris.*

HENRICVS PIVS DVX SAXO-

GEORGII FRATRIS DVX SAXONIAE. etc.

VT in locum Georgij fratris Henricus succederet, tenuit; quanquam, quem nominavimus, frater eius, ob diuersam de capitibus religionis in disceptationem vocatis sententiam, secus statuisset. Adolefcens Henricus hic, cum aetate circiter 1492. auspicio ductuque patris Alberti, egregia in Belgis heroici animi atq; ingenij specimina edidisset; quadriennio post transitura perpetuo in suae familiae & lineae Saxonas masculos haeredes Occidentalis Frisiae gubernatione donatum a Maximiliano I. Caes. patrem ad Frisios profecturum comitari iussus, ab eo anno 1499. isthuc appellente Praeses Prouinciae constitutus, dum cum coniunctis sibi consiliarijs & ductoribus, inter partem, nondum satis pacatos, partem necdum morigeros agit; ab aduersarijs repente Franecerae obsessus, mox ab accelerante in Frisios patre, caesis hostibus, periculo & obsidioni exemptus; ac contra caput rebellium Groninga a Mysis & Saxonibus circumfessa est. Albertus, morbo incertum quo, sublatus, antea filio Hugonem Leisnium Comitem legatum adiunxerat: is Groningam obsidere pergens, quadriennio inducijs a Friderico Praefule Ultraiectino pactis, ceptum tunc quidem omisit. Henricus uero, Edzardo Orientalis Frisiae Comite summa cum potestate rebus Frisijs praefecto, in Misniam redijt. Ad extremum, cum Carolus Geldriae Dux Frisiae dominatum affectaret, eaq; inciderent, quorum in collectaneis ad Georgium Ducem obiter mentionem fecimus; Henricus hic noster, eiusq; una frater ad Carolum Burgundiae Ducem (Imp. deinceps eius nominis V.) missis legatis anno 1515. ita cum eo transegerunt, ut acceptis a Burgundo ducentis aureorum nummum millibus, omni in Frisiam iure suo se abdicarent, idque in Carolum ac legitimos eius haeredes & successores transferrent. Tum uero Henricus Syriam & Hispanias perijt: in his Compostellam; in illa terras Christi & Apostolorum altrices inuisurus, simul longe distitas gentes adeundi, earumque ritus ac mores noscendi cupidus. A reditu, cum Maximiliano Caesari I. in aula eius, & bellis, operam aliquandiu non inutilem praestitisset; in patriam tandem se recipiens, Freibergae, Vulchensteini, & Mariebergae (quod in oppidi formam primus ipse redegit) in Misnia ciuitatum (neque enim a fratre ex omni paterna haereditate plus bonorum acceperat) possessione, ad fratris usque obitum, contentus uixit. Chemnicij in comitatu fratris fuit cum ad annum 1510. Fridericus III. VIIvir, & frater eius Iohannes, Saxoniae Duces, ed, cum agnatis quae inciderant controuersias sedaturi uenissent, Exorto agrestium tumultu, officij sui, uirtutisque pristinae non immemor, quae ad tollendum hoc malum facerent, minime neglexit. E Catharina Magni Megapolensium Ducis filia, quam quadragenarius iam, anno part. Virg. 1512. duxerat, sex omnino liberos, pari sexus utriusque numero, genuit. Puellarum, Aemilia in Georgij Marchion. Brandenburgij, Sibylla in Francisci Saxonum Ducis Lauenburgij, Sidonia in Erici Brunsvicensium Principis matrimonijs fuere. E filijs patri superfuere; Mauricius, atque Augustus, uterque postea Dux Saxoniae VIIvir: prior maritus factus semestri ferè ante parentis mortem, quae incidit in 18. diem Augusti, cum annus numeraretur a nato Seruatore 1541. aetatis ipsius Henrici plusquam 68. gestae ab eo, ab obitu fratris, reipublicae secundus. Seuerinum quoq; filium habuit, cum regijs liberis Oeniponte educatum, & cum aetate iam uixisset XI. ibi defunctum, ac Stamfiano in caenobio sepultum. Ac huic quidem Augustus frater eius natus minimus cenotaphium deinde in eo quod dixi caenobio erexit: Henricus autem pater Freibergum oppidum, quod ab initio aulae sedem habuerat, sepulchrum quoq; sibi praebere uoluit: quod, cum Dresdae uita functus esset, liberi & uxor (20. demum post maritum annis, ut annotatum reperimus, extincta) translatum sepeliuere.

HENRICVS PIVS DVX SAXONIAE, etc.

HENRICVS genuit Dux (hæc est cuius imago)
Saxo Creatores Cæsaris js Te duos.

Indole te celsâ, seseq; & stemmate summo
Albertus dignum vidit ut esse pater;
Præponit Frisij, depulsoq; eripit hosti;
Quis gnatos melius nouerit, atq; parens?
Mitis eras, HENRICE, domi, foris acer, eisdem
Est tua progenies perpes, eritq; modis.

L

IOHANNES ERNESTVS, I. DVX

SAXONIAE. etc.

Iohannem hunc Ernestum, Iohannis Friderici hoc nomine primi, Electoris (ut se è captiuitate liberatus, permissu Caroli V. Aug. quamdiu postea superuixit, scribebat) nati fratrem consanguineum, Iohanni Saxoniae VIIviro Duci Margarita Valdemari Principis Anhaltini filia peperit, placidum, ac per omnem uitam modestissimum hominem; neq; bellicae uitutis expertem: siquidem quo tempore frater VIIvir à Carolo V. Imp. uictus captusque est, Dux hic noster in Vitebergæ oppidi præsidio fuit: ubi unà cum eo fratria Cliuensis Sibylla, eiusque duo filij Iohannes Guilelmus, & Iohannes Fridericus III. eodem erant tempore. Viteberga dedita, fratriam eiusque liberos in Turingiam abeuntes comitatus hic Iohannes Ernestus, inde Coburgum sese, in nostratam Franciam orientalem contulit, quòd qui isthic Saxonum Ducibus subijciuntur agri, diuisa inter fratres hæreditate, ipsi obuenerunt. Coburgi, cum ante Germanicum illud, cuius meminimus, bellum, tum deinceps, pacatè uiuens, cū Erenburgum arcem ibi exstruxisset, VI. Idus Februarij año Christi nati 1553. suæ uerò ætatis, 31. mensèque insuper 8. placido exitu è uiuis abiit; ex uxore Catharina Philippi Ducis Brunswicensis Grubenhagij filia (quæ cum Philippo deinde Comiti apud Turingos Suarceburgio nupsisset, anno post obitum prioris mariti uigesimo demum & octauo uitam finijt) nullis profus relictis liberis.

Iohannes Ernestus, Elector Saxoniae, obiit die VI. Idus Februarij, anno Christi nati 1553. aetate 31. mensibus 8. obiit placide, postquam archiepiscopatum Erenburgum in Turingia aedificasset.

IOHANNES ERNESTVS, I. DVX SAXONIAE, etc.

*IANVS ita ERNESTVS, Saxo Dux, oro ferebat,
Pectore patrem et avum, nominibusq; ciens.*

*Hic Coburga dedit sedem, Coburga sepulchrum,
Nominibus dicto patris, auig; Duci;
Saxonis, ERNESTO IANO, qui praesuit agris,
In Franco proavi quos peperere solo.
Scire cupis, fuerit qui uir? Quos rettulit ambos
Nominibus patres; dignus utroq; fuit.*

IOHANNES FRIDERICVS II. DVX SAXONIAE, etc.

Maximus natu hic Iohannis Friderici quondam Electoris filius, ultra alias uirtutes, principibus uiris dignas, amoremque & peritiam liberalium aliarumque artium & linguarum, à magno profectâ animo tolerantia laudabilis, cum patri anno 1554. successisset, cum fratribus suis ita transegit, ut primo decimo solus paternis ditionibus præesset. Cum Augusto etiam agnato & Electore, Naumburgi ad Salam colloquutus, & quæ pater cum ipso pepigerat, suo fratrumque nomine rata habuit, & abolitâ omni offensarum memoria, gentilitia uetera successionum pacta fœdera que renouauit: ac quod confirmatiora omnia essent, Agnetem Chattam, à Mauricio Augusti fratre ac decessore relictam viduam, uxorem duxit; quæ tamen, per breui utiq; matrimonio, sexto post nuptias mense interiit; elapsoque ab eius morte triennio, Princeps hic noster Elisabetham Friderici III. Com. Pal. ad Rhenum VIIviri filiam matrimonio sibi iunxit: atque eodẽ quo Palatinam sibi despondit anno, unâ cum fratribus, decennio ante inchoatam à patre Ienensem, ad Salam, academiam, publicatis à Ferdinando Cæsare amplissimis ei academiæ concessis priuilegijs, solenni ritu ac cerimonia inaurandam curauit. Sequutum inde tempus, quo probus hic aliâs, & moribus minimè fucatis præditus Princeps, à Guilelmo Grumbachio & socijs, ob facinora publicâ Germaniæ quietem turbantia proscripitis, imponi sibi passus, eis apud se Gothæ Grimensteina in arce receptum auresque adedò secundas præbuit, ut ab ea mente deduci haudquaquã quòd posset, cum ipsis unâ, eo in loco, ab agnato suo Augusto Saxonie Duce VIIviro (Imperatoris omniumque sacri Imperij Ordinum scito iussuque) obsessus & oppugnatus, oppido arceque idibus Aprilib. anni 1567. deditis, proscripitis capitali supplicio adfectis; ipse captus, ac in Austriam abductus sub Maximiliano II. & Rudolpho II. eius filio Augg. Neostadij & Stiræ plerunque, in custodia, ad uiri Principis morem, detentus, 28. totis annis eâ in custodia permanere maluerit, quàm oblati quandoque grauioribus, uti videbantur, conditionibus approbatis liberari. Palatina, ut diximus ipsius altera uxor, (fidelissimi maximeque pij inter coniuges, quacunque in fortuna amoris exemplum posteris futura) maritum in exilium sequuta, anno ante ipsum uno obiit; cum quatuor illi filios peperisset, Iohannem Fridericum IV. & Fridericum, infantes mortuos; & Iohannem Casimirum, Iohannemque Ernestum, II. parentibus superstites. Iam ipse, de quo agimus, Iohannes Fridericus parens, Stiræ Austriæ oppido oppido, aâo ætatis suæ (ultra menses quinque) 66. ætæ Christianæ 1595. VII. idus Maij more Iul. piè tranquilleque decedens, Coburgi apud Francos sepelitur.

*Alter eras Saxo hac Dux. IANFRIDERICE, figura:
Principis exemplum qui patientis ades.*

Nomine Saxo patri, Dux IANFRIDERICE, secundus,
Haud dubiè his similis dotibus eius eras;
Magno animo, mitiq, nec impatiente malorum:
Dotibus is laudes quas tulit ergo suis;
Has quoq, tute tuis meruisti dotibus, hisce,
Parte tui potis es nec meliore mori.

M

IOHANNES GVILELMVS DVX

SAXONIAE. etc.

Iohannis Guilelmi acta qui intuebitur, non ineptè fortassis eum & Guilelmo maiori ipsius patruo (ei qui cum Friderico Placido fratre VIIviro bellum gessit) & Iohanni auo, itidem VIIviro, cognomine Bono & Constanti (quorum utrumque nominibus refert) comparauerit. Sed eam comparisonem exequi historicorum fortasse fuerit: nos, ut solemus, strictim, eum, unà cum patre Iohanne Ernesto, oppido Vitebergæ, cum id oppugnaretur, uolente patruo, præfuisse, in ijs quæ ad Iohannem Ernestum supra adscribebamus, diximus: cum matre deinde, & familia reliqua, dedito oppido, in Thuringiam discessisse: à morte Iohannis Friderici patris, cum maximo natu fratre pepigisse, ut is primo decennio solus paterna ditione potiretur. Qua ratione adductus Iohannes Guilelmus, cum Ferdinando Imp. aliquamdiu frustra operam obtulisset, anno 1558. Gallicis sese stipendijs regijs addixit, eoque ipso statim tempore 3400. equitum in Gallias adductis, regi Henrico II. inter cetera Caletum seu portum Iccium tunc Anglis, ductu Francisci Ducis Guisij, eripienti militauit: atque aded aliquantisper Gallica in aula comoratus, eamque sequutus est. Anno autem 1565. (mortuo tertio horum fratrum, III. item eius nominis Iohanne Friderico) partitus cum fratre natu maximo bona, Francicæque ipse sortitus, fratri Turingica reliquit. Verum ei, biennio post Guilelmum Grumbachiû & socios tuendos suscipienti, diuersum longè suadens, cum consilio & precibus apud eum nihil proficeret, publicæ causæ, & uiribus eam defensuro, secundum Imperij decreta, Augusto Saxoni VIIviro agnato suo, se coniunxit, perduellibusque merita poena adfectis, & dedente se fratre, ne Grimsteina arx munitissima solo æquaretur, quod petebat, obtinere quidem non potuit; sed pro Coburgicis Turingicas in posterum adeptus est possessiones: sequenti que isthuc negotium anno, uocanti Carolo IX. Galliarum regi ter mille Germanos equites adduxit, cum Condæo Principe eiusque confœderatis gerenti bellum. Pace autem tum inter dissidentes cœunte (ad quam & faciendam & fideliter seruandam, Dux hic noster monendo atque adhortando diligentiam summam adhibuit) domum reuersus, quinquennio, quo superfuit, reliquo, boni, & ciuium ac patriæ amantis magistratus officio satisfacere omni ope est annixus; in liberales etiam disciplinas, earumque cultores, & linguarum gnaros (quarum & ipse ad laudem usque peritus erat) ita affectus, ut nihil eâ in re istorum quisquam facile in ipso desideraret. Tandem Princeps hic, animi & bello, & pace, excelsi, postridie Calend. Martias, anno restitutæ gratiæ 1573. ætatis suæ 43. Vinariæ in Turingia uiuendi sine facto, eadem in urbe sepulchro illatus est: cum, ex Dorothea Susanna Friderici III. Palatini ad Rhenum VIIviri Comitissæ filia, coniuge sua, natos sibi Sibyllam Mariam filiulam sexennem amisisset; Mariam autem filiam alteram, Fridericum Guilelmum (de quo suo loco diximus) & Iohannem II. filios successores relinqueret: uidua etiam Palatina ipsi superstite, & anno demum 1592. IV. calend. april. defuncta.

IOHANNES GVILELMVS, DVX SAXONIAE, etc.

*Qui fuit hoc IANVS Saxo Dux ore GVILELMVS,
Prime, fuit gnatus, Janfriderice, tuus.*

*G*Allia te nôrat, nôrat Germania fortem,
Saxonici Princeps IANE GVILELME solt,
Hac in seuit auus tibi semina; patruus auxit
Maior, & exemplis reddidit ampla suis.
Nominibus simul, & retulisti moribus ambos:
Teq; illosq; dies tollere nulla potest.

IOHANNES II. DVX SA- XONIAE etc.

Attri Io. Guilelmo minorem natu filium Iohannem idèd statim subijcimus, quia de maiore natu Friderico Guilelmo, ratione eius quod hæctenus gessit è tutela nati muneris, supra inter VII viros Cæsarib. condendis, aliquid attulimus: quanquã ibidem Iohannis etiam, de quo nunc dicendum esset, mentio à nobis facta, nihil quidem de eo, quod insignius adponeremus, reliqui nobis fecit: Nam & magnificas illius, tum 23. annorum adolescentis, cum Dorothea Maria Principe Anhaltina, Altenburgi Mysorum, præsentè Friderico Guilelmo fratre celebratas nuptias attigimus: & missum à fratre, cum alijs legatis, Pragam, à Cæsare, ut Bohemorum rege, Nariscorum seu Voitlandiæ ueterem possessionem, fiduciario iure, pro agnatis primùm, Christiani I. VII viri defuncti relictis impuberibus filijs; tum uerò sequenti pòst, quàm hæc pro agnatis impetrârat, año, pro fratre quoq; Proelectore, atque pro se ipso simul, communi duobus his fratribus, masculisque eorum lineæ posteris inauguratione, obtinuisse annotauimus. Eundem porrò illustrissimum Principem, pubescentem adhuc, in sæpe iam nominati Christiani I. Saxon. Ducis VII viri aula uixisse; quas ab idonea statim ad discendum ætate dextrè promptèque hauserit, omnibus præclaro Principi futuro necessarijs artibus, animique alijs & corporis bonis ornatissimum accepimus: filios autem, ex quo tempore matrimonium contraxit, Iohannem Ernestum III. Iohannem Guilelmum II. (& hunc quidem ab accepto statim sacræ ablutionis Sacramento extinctum) Fridericum IV. & Iohannem III. hæctenus genuisse. In eundem denique Principem, eadem, quæ in alios, quos in præcipientium ceteris gradu Deus collocauit, bonis congerere solenne est uota, quin ab optimo quoque congerantur, minimè dubitamus.

IOHANNES II. DVX SAXONIÆ, etc.

*Nomen habet proavi, iuxta mentis huius, IOHANNES
Dux Saxo. heic cuius cernitur effigies.*

Nomen habet proavi Dux hic, cen. Saxo IOHANNES;
Par ita gaudet ei pectoris esse bonis.
Principis hoc pectus seruet Deus, augeat annos
Eius, ut hoc latus sub Duce civis agat.
Laude magistratus nescit maiore potiri;
Ac canitur quando civis ab ore boni.

N

IOHANNES CASIMIRVS DVX

SAXONIÆ, &c.

Actus est Illustrissimus Princeps & Dominus D N. IOHANNES CASIMIRVS, anno Salvatoris MDLXIV. pridie iduum Iunij. Patre Iohanne Friderico, cuius memoria in benedictione, Iohannis Friderici, Electoris laudatissimi constantissimiq̄ue, τὸν ἅγιον Filio, & Matre Elisabetha Palatina, beatissimæ memoriæ, Principe pietissima. Hic vigesimus sextus est à Sighardo primo Saxonum rege, ea gente progenitus, quæ jam per annos non gentos octoginta tres Regum potentissimorum & Principum laudatissimorum, Electorumq̄ue maximè Illustrium, & autoritate in imperio dignitate, opibus, quin & pietats, omniq̄ue virtutum genere præcellentium fuit feracissima, videt à parte paterna Fridericum primùm Electorem Saxonie Bellicosum appellatum, fundatorem Academiae Lipsensis: Oculos movet percellitq̄ue mortalium fulgore quodam insolito etiam secundus ejusdem nominis & Septemviratus Imperij. Quid Fridericum III. dicam, illum nempè ipsum, qui celeberrimam VVittebergæ Academiam excitavit fundavitq̄, quem axiomate Imperij, Communibus suffragijs dignum censuerunt Romani Septemviratus proceres. Huius Herois latus servat Iohannes Frater, itidem Elector & Dux Saxonie inclytus Iohannes ille lumen Saxonicum, miraculum populorum & Constantiæ invsitatum exemplum, Iohannes ille Confessor intrepidus, & nullis minis periculisve à fidei firmamento avulsus, columnen pietatis sinceritatisq̄ue, & erecti ad Deum celsiq̄ue animi argumentum, cuius nomen, famam & gloriam nec hoc seculum poterit delere, nec non alterum in omnem æternitatem gratè prædicare. Apparet & Iohannes Fridericus magnanimus ille pro aris focusq̄ue athleta, etiam vterinâ notâ, qualis esset futurus, insignis. Nec minoris æstimandus Illustrissimi Principis Parens Illustrissimus, generosissimusq̄ue, IOHANNES FRIDERICVS beatissimæ memoriæ, vires suas per Illustrissimos Principes IOHANNEM CASIMIRVM ET IOHANNEM ERNESTVM filios laudatissimos, infractas ostendens. Alate magnus sese aperit antiquæ virtutis, fidei & dignitatis patrum matrumq̄ue ordo. Videmus Pomeraniæ Principes, Megapolenses, Clivenses, Iuliacenses, Bergenses, Hassos, Burgundos, Saxones, Brandenburgicos, Bavaros, Austriacos, Mediolanenses, VVirtembergicos, Brunovicenses proh fidem humanam, quantarum gentium nomina? Quàm illustria stemmata? Imperatores attingit Illustrissimus Princeps Maximos, pios, felices: attingit Reges, idq̄ue etiam linea materna, quæ habet Electores palatinos, Marchiones Brandenburgicos & Badenses: Archiduces Pannoniæ comites limitaneos Hassiæ, Nassovios, Lotharingos, Geldros, Bavaros, Saxones, & alios præclaros principes, & præterea etiam Reges Hungariæ, Lusitaniæ & Poloniæ, Imperatores Romanos & inclytam DOMVM AVSTRIACAM, quæ veluti arbor, umbra sua penè totum mundum complexa est, & orientem occidenti coniunxit, sublimium imperatorum & Regum amplissimorum stirps fecunda.

N

IOHANNES CASIMIRVS DVX
SAXONIÆ.
IN HONOREM FVNDATORIS CASI-
miriani Illustrissimi.

Es gerere excelsis animis, virtuteq; gentès
Monstrare edomitas, & templa ornare trophais;
Dilatasse solum patriæ, finesq; remoto
Figere in oceano: procul & duxisse colonos
Impertum Domini haud vnquam posuisse paratos:
Instituisse domos, implereq; civibus vrbes:
Pacis opus colere & leges incidere cedro
Montes in planum diffundere, claustraq; a verni
Rumpere stagnantis malè, & altis fontibus undas
Mœnibus illatas alieno asciscere ab orbe:
Atque Athon immensum protundere velaq; rupto
Imposuisse solo, frena addereq; Helles ponto:
Condere Memphiticas cali vsque ad sidera moles;
Multaq; præterea miracula gentibus olim
Tollere, naturam quæ possint vincere mundi,
Sunt opera æternum nomen ductura per ævum,
Vtilia illa quidem populis plerumque, nec annos
In paucos mansura, stuporq; nepotibus olim:
Sed non pauca putes temeraria, & ambitiosi
Nil præter testes atque argumenta furoris,
Vana laudis amor, quæ suaserit atque cupido
Quaq; situs longi tandem deleverit ævi.
Quid perfossus Athos, quid vincula subdita ponto
Designent aliud, stolidas quàm Xerxeos Iras?
Quid fosse rubro cepta de littore? Meta
Quid Phariæ, nisi vesani monumenta pudoris?
Quid Babyloniaca temeraria machina pubis,
N nrodique manus? Queritur, dolet atque iuventus
Difficiles artes, variaq; opera ardua lingvæ,
Queram causa fuit turris structura superba.
Sic montes fertur temerè cumulasse Gigantum
Impia turba, Iovem cælo detrudere adorta
Sentit adhuc panam Enceladus (si credere dignum est.)
Flammi vomoructans fumosq; & lampades Actna
Sentit & Inarime supposti vita Typhai,
Magno argumento nil imprudentibus ausis
Consiliq; experte modò, fidum esse bonumq;
Quantò major honos illum manet, inq; futurum
Se fert diverso populos moturus in orbe.
Quem non ambitiosa fames, sed gloria Christi
Tangit, & utilium non vana repertio rerum?
Tali se jaçtat, quo non sapientior alter
Orbe fuit toto notus genitore Davide
Laude, Deo sacrum templum molitus & aram
Cuius Memnonijs viderunt secula in oris

XV
Nulla parem, sed nec delubrum sanctius ullum,
Hæc Constantinus, Carolusq; effulgere quondam
Magnus uterq; ausis præstantibus haud dubitarunt,
Nec minus Augustum genus, & gens in clyta stirpis
SAXONICAE meruit tali molimine nomen
Aeternumq; decus, Sic scilicet ille IOHANNES
Magnanimus Princeps, quo non constantior alter
Afferuisse fidem, & veræ pietatis honorum
Extulit ad cælum caput, & fama obruit orbem
Vnde venit Titan, & quæ se vesperus undas
Mittit in Oceani alterno rediturus Eoo:
Quæq; afflat Libycos Phaëthontia flamma colonos:
Et gelidam assurgit tellus extenta per Arcton,
Nil superest mundo, quo non iustumq; piumpq;
Venerit æternum memoranda laude IOHANNIS.
Et tua perspecta est populis Friderice potestas
Armipotens simul & literis excelsa refectis.
Te manet extructi Pleissenio in amne Lycei
Gloria, & illata Lipsensia in arva Thalia.
Invidit laudi Fridericus tertius isti, atq;
Aemulus, albicomam Musas induxit in urbem
In qua iterum Christi lux fulgida gentibus orta
Discussit tenebras, dum verbo fulminat acri
Spiritus, & lingua tonat altisonante Lutheri,
Quæ vis & nomen tantis se laudibus æquet?
Cætera mundus habet, mox delapsurus in ignes:
Gloria de Musis, pietateq; fortiter aucta
Attingit solium Christi haud delebilis unquam
Hac frueri ò felix IANNES CASIMIRE per ævum:
Hac IANNES ERNESTE, Ducum par nobile fratrum,
Stemmata Saxonio procerum longo ordine cretum,
Vestrum opus Isiacas præclarum surgit ad undas,
Et Casimiriadum domus, & Schola Dia Sororum.
Quæ melius Coburga suis nil vidit in oris,
Et quæ se jactare queat pius incola, Musas
Ni damnare velit Cyclopicus, & malè sanus.
Vera isthac laus est, pro qua nos vota quotannis
Cælicolum Domino facimus, seu redditur orbi
Conscia prognati IANNIS CASIMIRI agilis lux:
Seu qua Gymnasium cepit consurgere fundo.
Christe super cælo qui dignis omnia cælo,
Principibus semper clemens allabere nostris,
Et Casimiriadum servaq; & protege sedem;
Ne vis ulla bonum possit subvertere tantum!

IOHANNES CASIMIRVS, DVX SAXONIÆ, etc.

Intentant certè fatalem cuncta ruinam,
Quò veritas oculos, ibi nil nisi langvor et angor.
Vnum illud votis exposco ardentibus unum,
Posse DEI templum colere, et membrum esse piorum.

Maxima cura Ducem, sequitur qui recta, fatigat,
Vt causas trutinæ momento ponderet æquo
Aurea sic vitæ seruet rata vincula leges,
Iudicet has juxta populos, his pareat ipse
Subiectus; tribuatq, suum, quod convenit, omni:
Iustos è reprobis, æquum discernat iniquo.

IOHANNES ERNESTVS II. DVX

SAXONIÆ etc.

Ore majorum Illustrissimus Princeps ita religionis, sine qua nulla potest hominum esse, nisi turbulenta & cyclopica, curam agit, vt eius, & ἀλήθειαν ὁμόνοιαν quæ duo bona filius Dei, mortijam vicinus, Ecclesiæ suæ precabatur, sartam tectam seruet, & ad posteros, maxima Dei benignitate transmittere velit. Ius & fas, æquum & bonum, rectum & honestum acerrimè tuetur, & ne solvatur fides, quæ est anima Societatis humanæ, summo, quo fieri potest, opere, curandum putat. Leges & Imperatorias & provinciales eludi, suoq; loco moveri, & majusculis à vespis, haud aliter, quàm in telas aranearum perrumpi, quod Solon querebatur, nunquam ferre potest, sed vnice dat operam, vt in earum sensu pariter & vsu constet interpretationis, quæ quidem haberi potest certitudo, sententiarum æquitas, & executionis moderata severitas. Si enim sit absque hac triplici cautione, magistratuum decreta non jam leges sunt amplius, sed Sophistarum ludibria, sed Sycophantarum schemata, sed inania terri culamenta.

Pacem in terris facilè colit, etiam cum ijs, quos ὁμοψήφως in religione non habet, & omnes bellorum motus, si qui gliscant, antevertit. Toto vitæ curriculo, quo rerum potitur, non vllum sub signis militem, non vaginam gladio vacuum, non rapinas & latrocinia viarum, non interversa commercia, non villarum incendia, non everfiones vrbiũ, non sexus muliebris ignominiam, non cædes hominum in nocentium, non mutata rerum dominia non religionis oppressionem, non abolitionem Legum, non dissipationem scholarum, non neglectam Iuventutis educationem subditi vident, sed omnia quieta & pacata sentiunt: quod certè beneficium longè majus est: quàm ut Illustrissimo Princip: & Duci Saxonie IOHANNI ERNESTO pares vnquam habere gratias & referre possint.

Dulce nomen est pacis, res autem ipsa cum jucunda, tum salutaris, qua non modò ea, quibus natura sensum dedit, sed etiam tecta & agri lætari videntur. In bellis autem videre licet funestã malorum & publicorum & privatorum ideam, quam si quis fortassis animo suo capere nondũ potest, is quæso legat querimoniam pacis, & explicationem proverbij, dulce bellũ inexpertis, quarum vtramque nobis Erasmus descriptam reliquit, & vix sibi temperare poterit, quin exclamet cum Cicerone: Si quem discordiæ, cædes, bella delectant, eum merito ex numero hominum eijciendum, & ex finibus humanæ naturæ exterminandum putamus.

M
Sächsische Landesbibliothek -
Staats- und Universitätsbibliothek Dresden

IOHANNES ERNESTVS II. DVX SAXONIAE, etc.

State viri, nostra pro parte stat ipse Iehova,
State viri, Christus nunquam sua membra relinquit
Causa tua est, causamq; tuam bone Christe tuere,
Te contra nihil est Satanas, Mors, Orbis et Orcus.

Quod si Lucifero iustum est formosius almo
Ut Stagirita docet: quanto Dux iustus & aequus
Ante alios homines illustrius emicat unus?
Scilicet est custos legum, lex vivida Princeps,
Lexq; loquens veluti Stagirita, & Tullius vno
Ore sonant: digna & vox Majestate verenda.

o

AVGVSTVS II. DVX SAXONIAE.

ANNO MDLXXXIX. AVGVSTVS, Electoris Mauricij ex fratre
pronepos, Augusti nepos, Christiani. I. Filius, duorum Electorum, Chri-
stiani II. & Iohannis Georgij Germanus frater. Nascitur Dresdæ, VII.
Idus Septembris, vesperi post horam 6. AVGVSTVS Saxoniz Dux
&c. postulatus Administrator Episcopatus Cizensis & Numburgensis
anno 1608. recipit Homagium à subditis vtriusque Diocesis, XIV. Ca-
lend. Sextiles. MDCXII. nuptias celebravit Cal. Ian: cum Elisabe-
tha, principe Brunsvicensi & Lunæburgensi. Denatus 1615. die Stepha-
ni hora septima, (qua erat natus) post meridiem. Vixit annos XXVI. Menses tres, septimanas
duas, dies 5.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

AVGVSTVS II. DVX SAXONIÆ, etc.

Terra fremat, regna alta crepent, ruat orbis & orcus,
Cui comes est Christus, nulla ruina nocet.
Gloria virtutem sequitur, capiuntq; coronam
Sincera currunt qui in Fidei stadio.

Imperium tradit, cui vult DEVS, eripit idem,
Firmet vt imperium, cur non DEVS ergò colendus?
Nec grauius quidquam, benè quàm regnare per urbes?
Vt sibi edoctus veluti Diocletius inquit:
Et testante Sopho, nullum sine numine felix
Imperium, quamvis adamantina robora gestet.

VOTVM PRO PACE.

LECTOR, salve felici sidere salve,
Atque tuos populos æquaratione gubernas:
Non virtute tua sisus, sed lege potentis,
A quo regna labant, à quo stant Numine Regna,
Quò magis at possis: nos flexo poplite Patris
Aeterni Numen venerandum in vota vocamus.
Sancte pater, cuius non est finita potestas,
Omnia qui firmas, qui destruis omnia nutu,
Induperatorem FERDINANDVM protege nostram,
Romani aeternum qui laus & gloria regni est:
Illius imperium stabili virtute potentis,
Hostes subijciens pedibus, fraudesq; dolosas,
Concula vires Turcæ, discrimina magna.
Saxoniæ regnum confirma, auge atque tuere:
Insidias contra, & contra defende furores:
Tu flarem RVTAE longinqua in tempora serua,
Vt ne deficiat, populo qui præsint inertis
Qui semper iustis moderetur Legibus orbem.
Conserua pacem, sis nos & mania circum
Angelicis oras concludere & mania turmis,
Et prohibe sevas furias, furiasq; minaces:
Et quibellorum cades & vulnera spirant.
Naribus orbiculo injecto frena atque coherce,
Terra tua est, populus tuus est, focus hic tuus est.
Sancte pater, verbum caelesti numine serua,
Verbum, quo solo stamus, quo vivimus uno,
Verbum, quod nobis patefactum est æthere summo.
Non opus humanum est sanctum defendere verbum,
Non est, præsidium non est in grandibus armis,
Arma labant: Tu nempe tuum defendis honorem,
CHRISTE DEVS, cum Patre pòtens æqualiter
In te spes omnis posita est, & vita, salusq;
Facti seruetur deinceps Ecclesia semper,
Laudibus officiosa tuis, sine fine canendit.

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Dura feram patiens, melius sperabo ferendo:
Spes, Patientia erunt fortia fulcra mihi.

AVGVSTÆ VINDELICORVM,
Impensis VVolfgangi Kiliani.

Excudit

Vidua Sara Mangin.

ANNO

VIRGINEI PARTVS

clō lō cxxi.

Imprimatur patens, multisque libris
habetur, hinc inde in libris
habetur.

ANNO 1717
Imprimatur V. Kollmann
Kollmann

Videtur Sicut Marginis.

WINGINER PARTVS

MDCCXXI

